

6 වැනි පරිච්ඡේදය

රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය හා රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු

6.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

ලෝකයේ අනෙකුත් බොහෝ රටවල මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ද දේශීය හා විදේශීය යන දෙඅංශයේම ඉල්ලුම අඩුවීම සහ ගෝලීය ආර්ථික අර්බුදයේ බලපෑම අඩුකිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය උත්තේජක සැපයීමට සිදුවීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතුවලට අහිතකර බලපෑම් ඇති විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2009 දී රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණය අතිශයින්ම අභියෝගාත්මක විය. 2009 ප්‍රථම භාගයේ දී, ප්‍රධාන වශයෙන්ම දේශීය ආර්ථික කටයුතු මන්දගාමී වීම සහ ආනයන අඩුවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රජයේ ආදායමේ වර්ධනය අඩුවීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වයට දැඩි පීඩනයක් ඇති විය. ආර්ථික කටයුතු මන්දගාමී වීම හේතුවෙන් බලපෑමට ලක්වූ කර්මාන්තවලට සහන සැලසීම සඳහා දිරිගැන්වීමේ යෝජනා මාලාවක් හඳුන්වා දුන් අතර පාරිභෝගිකයන් මත ඇති වූ පීඩනය අඩු කිරීමට සහ ඉල්ලුම ඉහළ නැංවීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ගනු ලැබීය. මේ අතර, යුද කටයුතු වේගවත් කිරීම, උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල යළි පදිංචි කරවීම, පුනරුත්ථාපන හා ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු කඩිනම් කිරීම සහ පොලී වියදම ඉහළ යාම හේතුවෙන් රජයේ වර්තන වියදම ඉහළ යන ලදී. 2009 මැයි මාසයේ දී යුද්ධය නිමාවීමත් සමග දේශීය ආර්ථිකය ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත්වීම, වසරේ දෙවන භාගයේ දී රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු මත වූ පීඩනය යම්තාක් දුරකට ලිහිල් වීමට හේතුවිය. ඒ අතරම, යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රජයේ දැඩි කැපවීම හේතුවෙන්

2009 දී රාජ්‍ය ආයෝජන ද.දේ.නි.යේ අනුපාතයක් ලෙස සියයට 6.8 දක්වා ඉහළ ගියේය. මෙම තත්ත්වයෙහි සමස්ත බලපෑම පෙන්නුම් කරමින්, 2009 දී සමස්ත අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 9.8 දක්වා ඉහළ ගියේය. 2009 අයවැයෙහි සඳහන් වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්කවල ඇතුළත් සමස්ත අයවැය හිඟය¹ වූ ද.දේ.නි.යෙන් ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 5.9 හා පසුව සංශෝධනය කරනු ලැබූ අයවැය හිඟයේ ඉලක්කය වූ ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 7.0 ක් සමග සසඳන කල, මෙය සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස් වී ඇත.

2009 වසරේ පළමු මාස අට තුළ අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ දී දේශීය මූලාශ්‍ර කෙරෙහි වැඩි නැඹුරුවක් පෙන්නුම් කරන ලද අතර, වසරේ අගභාගය වන විට විදේශීය මූලාශ්‍රවලින් වැඩි වශයෙන් අයවැය හිඟය පියවන ලදී. වසරේ පළමු මාස අට තුළ, රජයේ ආදායම අඩුවීම සහ වියදම ඉහළ යාම හේතුවෙන් ණය ලබාගැනීමේ අවශ්‍යතාවය වැඩිවීම සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළවල්වල ඇති වූ කැලඹිලිකාරී තත්ත්වය හේතුවෙන් සැලසුම් කළ පරිදි විදේශීය ණය ලබා ගැනීමට නොහැකි වීම නිසා අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා දේශීය ණය මත දැඩි ලෙස රැඳීමට රජයට සිදුවිය. විශේෂයෙන්ම, 2009 පළමු මාස හත තුළ දී රජය, බැංකු අංශයෙන් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු මට්ටමකින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, වසරේ අවසාන භාගයේ දී ඇති වූ

1 1986 රාජ්‍ය මූල්‍ය සංඛ්‍යාත අත්පොතට අනුකූලව විදේශීය ප්‍රදාන ආදායම් අයිතමයක් ලෙස වර්ගීකරණය කර ඇත.

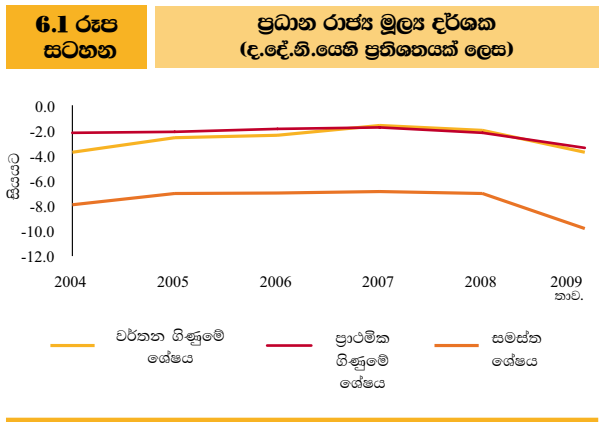
වෙනස්කම් නිසා අයවැය මූල්‍යනය කිරීමේ මූලාශ්‍රයන් වෙනසකට බඳුන්විය. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල විදේශීය ආයෝජන වැඩිවීම සහ දෙවන ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව සාර්ථකව නිමාකිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස විදේශීය මූල්‍යනය සැලකිය යුතු මට්ටමකින් ඉහළ යාම නිසා, එමඟින් මහ බැංකුව සතුව පැවති රජයේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලින් විශාල ප්‍රමාණයක් ගෙවා නිම කිරීමට හා රාජ්‍ය බැංකු දෙක මඟින් ලබාගත් ණයවලින් විශාල ප්‍රමාණයක් ආපසු ගෙවීමට ද රජයට හැකි විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2009 අවසාන කාලය වන විට බැංකු අංශයෙන් ණය ලබාගැනීම සැලකිය යුතු මට්ටමකින් අඩු විය. මේ අතර, අයවැය හිඟය ඉහළ යාම හේතුවෙන්, බොහෝ දියුණු ආර්ථික සහ නැගී එන ආර්ථිකයන්හි නොපියවූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු මට්ටමකින් ඉහළ නැංවී ඇති වාතාවරණයක් තුළ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ද අයවැය හිඟය ඉහළ යාම සහ නාමික ද.දේ.නි.යේ අඩු වර්ධනය පෙන්නුම් කරමින්, 2009 දී රජයේ නොපිය වූ ණය ප්‍රමාණය, ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 86.2 දක්වා ඉහළ ගියේය.

යුද්ධය නිමාවීම, සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන් ශක්තිමත්වීම සහ ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වියැයි අපේක්ෂා කිරීම හේතුවෙන් 2010 රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වයට යම් තරමක වාසි සහගත තත්ත්වයක් ඇති විය හැකි වුවද, උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාතේ යළි පදිංචි කිරීම්, පුනරුත්ථාපන සහ ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු අඛණ්ඩව සිදුකිරීම සහ මැදිකාලීනව රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා දැඩි සංශෝධන අවශ්‍ය වීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු මත පීඩනයක් ඇතිවනු ඇත. ජනාධිපතිවරණය සහ මහ මැතිවරණය හේතුවෙන් 2010 වසර සඳහා වන වාර්ෂික අයවැය පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් නොකළ බැවින් 2009 නොවැම්බර් මාසයේ දී පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කළ අතුරු සම්මත ගිණුම යටතේ 2010 පළමු

මාස හතර තුළ රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු පවත්වාගෙන යනු ලැබේ (විශේෂ සටහන 10 බලන්න). 2010 අප්‍රේල් මස පැවැත්වීමට නියමිත මහ මැතිවරණයෙන් පසු 2010 සඳහා අයවැය පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කෙරෙනු ඇති අතර, මැදිකාලීන සාර්ව රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති රාමුවෙහි සඳහන් කරන ලද රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලියට රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය ක්‍රමයෙන් ගෙන ඒම සඳහා දැඩි කැපවීමක් එමඟින් පෙන්නුම් කෙරෙනු ඇත. කෙසේ වුවද, 2010 දී රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය කෙරෙහි අභියෝග කිහිපයක් පවතිනු ඇත. දේශීය වශයෙන් සැලකූ විට, රජයේ ආදායම මෙතෙක් සම්පූර්ණයෙන්ම යථා තත්ත්වයට පත්වී නොමැති අතර, දැනට සිදු කෙරෙමින් පවතින මහා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සැලසුම් කළ පරිදි නිම කිරීමට අරමුදල් ලබාදීම ද අවශ්‍ය වේ. එසේම, උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත්වල පුනරුත්ථාපන හා ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු සඳහා ද ප්‍රමුඛතාවය ලබාදීම අවශ්‍ය වේ. විදේශීය අංශයෙන් සැලකූ විට, ගෝලීය ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීම මන්දගාමී වීම හේතුවෙන් ආදායම් උපයාගැනීම සහ ණය ලබාගැනීම සඳහා බලපෑම් ඇති කරනු ඇත. එම නිසා, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා, රාජ්‍ය ආයෝජන අඩු කිරීමකින් තොරව අයවැය ඉලක්ක සපුරාගැනීමට නම් ආදායම් ඉහළ නංවා ගැනීමට, වර්තන වියදම් තාර්කිකරණය කිරීමට සහ සමහර රාජ්‍ය ආයතන රජයේ අයවැය මත රඳාපැවතීම අඩුකිරීමට සැලකිය යුතු වෙනස්කම් හඳුන්වා දිය යුතු වේ. රටේ රාජ්‍ය මූල්‍ය ස්ථාවරතාවය ශක්තිමත් කිරීමට අවශ්‍ය රාජ්‍ය මූල්‍ය හා අනෙකුත් යෝග්‍ය සංශෝධන හඳුන්වා දෙමින් මෙම ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කිරීම සඳහා වැදගත් අවස්ථාවක් නොබෝ දිනකින් ඉදිරිපත් කිරීමට නියමිත 2010 අයවැය මඟින් රජයට ලබා දී තිබේ.

6.2 රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දිශාව හා ක්‍රියාමාර්ග

වසර ආරම්භයේ පටන්ම මුල් අයවැය ඇස්තමේන්තුවලින් සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස්වීම් පිලිබිඹු වීම හේතුවෙන්, අභියෝගාත්මක දේශීය සහ විදේශීය පරිසරයක් මධ්‍යයේ වුවද, 2009 රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය වැඩි අවධානයක් දැක්වූයේ රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු තවදුරටත් පිරිහීම වළක්වා ගැනීමට මෙන්ම නිරසාර හා තුලිත ප්‍රාදේශීය ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟාකර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය ආයෝජන පවත්වාගෙන යාමටය. ඒ අනුව, ආදායම් වැඩි කර ගැනීම හා වර්තන වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මහා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක

6.1 සංඛ්‍යා සටහන	රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ සමීක්ෂණය			
	2008	2009		තාවකාලික
අනුමත ඇස්තමේන්තු		සංශෝධිත ඇස්තමේන්තු (අ)	තාවකාලික	
රුපියල් මිලියන				
මුළු ආදායම සහ ප්‍රදාන	686,481	885,527	748,708	728,566
මුළු ආදායම	655,259	854,999	725,708	702,644
බදු ආදායම	585,621	779,138	655,779	618,933
බදු නොවන ආදායම	69,639	75,861	69,929	83,711
ප්‍රදාන	31,222	30,528	23,000	25,922
වියදම් සහ ආපසු ගෙවීම්				
අඩුකළ පසු ණය දීම්	996,126	1,191,671	1,091,566	1,201,927
වර්තන	743,710	823,511	829,641	879,575
ප්‍රාග්ධන සහ ශුද්ධ ණය දීම්	252,416	368,161	261,925	322,352
එයින් රාජ්‍ය ආයෝජන	263,859	370,765	266,580	330,448
වර්තන ගිණුමේ අතිරික්තය (+)/ ගිණය (-)	-88,450	31,487	-103,933	-176,931
ප්‍රාථමික ගිණුමේ අතිරික්තය (+)/ ගිණය (-)	-97,170	-55,706	-73,030	-163,686
සමස්ත අයවැය අතිරික්තය (+)/ ගිණය (-)	-309,644	-306,144	-342,858	-473,361
මූල්‍යනය				
විදේශීය මූල්‍යනය (ආ)	309,644	306,144	342,858	473,361
දේශීය මූල්‍යනය	-4,643	123,019	34,400	230,807
වෙළෙඳපොළ ණය ගැනීම්	314,287	183,125	308,458	242,554
බැංකු නොවන	309,670	183,125	303,458	234,274
බැංකු	114,437	165,625	152,458	185,247
බැංකු	195,233	17,500	151,000	49,027
මූල්‍ය අධිකාරිය	118,403	-	-	-109,241
වාණිජ බැංකු	76,830	-	-	158,268
වෙළෙඳපොළ නොවන ණය ගැනීම්	4,619	-	5,000	8,280
ද.දේ.නි. යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස				
මුළු ආදායම හා විදේශ ප්‍රදාන	15.6	17.0	15.2	15.1
මුළු ආදායම	14.9	16.4	14.8	14.6
බදු ආදායම	13.3	14.9	13.3	12.8
බදු නොවන ආදායම	1.6	1.5	1.4	1.7
විදේශීය ප්‍රදාන	0.7	0.6	0.5	0.5
වියදම් සහ ආපසු ගෙවීම්				
අඩුකළ පසු ණය දීම්	22.6	22.8	22.2	24.9
වර්තන	16.9	15.8	16.9	18.2
ප්‍රාග්ධන සහ ශුද්ධ ණය දීම්	5.7	7.1	5.3	6.7
එයින් රාජ්‍ය ආයෝජන	6.0	7.1	5.4	6.8
වර්තන ගිණුමේ අතිරික්තය (+)/ ගිණය (-)	-2.0	0.6	-2.1	-3.7
ප්‍රාථමික ගිණුමේ අතිරික්තය (+)/ ගිණය (-)	-2.2	-1.1	-1.5	-3.4
සමස්ත අයවැය අතිරික්තය (+)/ ගිණය (-)	-7.0	-5.9	-7.0	-9.8
මූල්‍යනය				
විදේශීය මූල්‍යනය (ආ)	7.0	5.9	7.0	9.8
දේශීය මූල්‍යනය	-0.1	2.4	0.7	4.8
වෙළෙඳපොළ ණය ගැනීම්	7.1	3.5	6.3	5.0
බැංකු නොවන	7.0	3.5	6.2	4.9
බැංකු	2.6	3.2	3.1	3.8
බැංකු	4.4	0.3	3.1	1.0
මූල්‍ය අධිකාරිය	2.7	-	-	-2.3
වාණිජ බැංකු	1.7	-	-	3.3
වෙළෙඳපොළ නොවන ණය ගැනීම්	0.1	-	0.1	0.2

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය

(අ) ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ සමීපස්ථ ණය පහසුකම සඳහා භාවිතා කරන ලද දත්ත වේ.

(ආ) විදේශීය ආයෝජකයින්, විදේශගත ශ්‍රී ලාංකික ශ්‍රමිකයන් සහ විදේශයන්හි වෙළෙඳ ශ්‍රී ලාංකිකයින් වෙත නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඇතුළත් ය.

කිරීම මෙන්ම අනෙකුත් ප්‍රාග්ධන ආයෝජන ව්‍යාපෘති සහ සියලුම ප්‍රදේශ ආවරණය කරමින් කුඩා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් රජය සිය රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහන අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

2009 දී රජය මගින් බදු පදනම පුළුල් කිරීම, බදු අනුපාත වෙනස් කිරීම සහ බදු පරිපාලනය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා තවදුරටත් පියවර ගන්නා ලදී. ආදායම් බදු, එකතු කළ අගය මත බදු ක්‍රමය සහ තීරු බදු තාර්කිකරණය කිරීම, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද හඳුන්වාදීම, නිෂ්පාදන/සුරා බදු හා විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බදු අනුපාත සංශෝධනය කිරීම හා වරාය සහ ගුවන් තොටුපොළ සංවර්ධන බද්ද ඉහළ නැංවීම මෙම ක්‍රියාමාර්ගවලට ඇතුළත් විය. කෙසේ වුවද, ලෝක ආර්ථික අවපාතයේ අහිතකර ප්‍රතිඵලයක් සහ දේශීය ආර්ථික කටයුතු මන්දගාමී වීම සලකා බලා දේශීය කර්මාන්ත මෙන්ම කෘෂිකර්මාන්ත අංශය ද මුහුණ දුන් දුෂ්කරතා සමනය කිරීම සඳහා තෝරාගත් බදු අනුපාත කිහිපයක් අඩු කරන ලදී. තවද, දේශීය මිල ගණන් මත ඇතිවන පීඩනය අඩු කිරීම සඳහා 2009 අග භාගයේ දී ආහාර වර්ග කිහිපයක් සඳහා අදාළ බදු අනුපාත අඩු කරන ලදී.

2009 දී ආදායම් බදු ක්‍රමයට සංශෝධන කිහිපයක් සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, මධ්‍යම ආදායම්ලාභීන්ගේ බදු බර අඩු කිරීම සඳහා නව බදු කාණ්ඩ තුනක් හඳුන්වා දෙමින් පුද්ගල ආදායම් බදු කාණ්ඩ සංශෝධනය කරන ලදී. විශ්‍රාමිකයින් සහ සිය ඉතිරිකිරීම් මගින් ලැබෙන පොලී ආදායම මත යැපෙන පුද්ගලයන්ට වැඩි ප්‍රතිලාභ ලබාදීම සඳහා පොලී ආදායම් මත අය කරන රඳවා ගැනීමේ බද්දට අදාළ සංශෝධන කරන ලදී. විදේශ විනිමය ඉහැරීමේ දිරිමත් කිරීම, අපනයන ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ සිනමා කර්මාන්තය සංවර්ධනය කිරීම ආදිය සඳහා ආදායම් බදු නිදහස් කිරීම ලබා දෙන ලදී. තවද, ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවීම සඳහා වූ උපරිම සීමාව ඉහළ නංවන ලද අතර, ආර්ථික සේවා ගාස්තුව ගෙවීම ආරම්භ කිරීමට ලබා දී තිබූ මාස 36 ක සහන කාලය ඉවත් කරන ලදී.

එකතු කළ අගය මත බදු ක්‍රමයේ සංකීර්ණතාවය අඩු කිරීම සඳහා එය තාර්කිකරණය කරන ලදී. මේ අනුව, එකතු කළ අගය මත සම්මත බදු අනුපාතය සියයට 15 සිට සියයට 12 දක්වා අඩු කිරීම, සියයට 5 ක් වූ මූලික එකතු කළ අගය මත බදු අනුපාතය ඉවත් කිරීම සහ සුබෝපභෝගී භාණ්ඩ මත අයකරන එකතු කළ අගය මත බදු සඳහා වන ප්‍රතිදාන ලබාගැනීමේ හැකියාව සියයට 15 සිට සියයට 12 දක්වා අඩු කිරීම සිදුකරන ලදී.

අතුරු සම්මත ගිණුමක් යනු කුමක්ද ?

වාර්ෂික අයවැයක් ඉදිරිපත් කිරීමට නොහැකිවන තත්ත්වයක් උද්ගත වන විටක, ආණ්ඩු පක්ෂය විසින් යම් නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා, සාමාන්‍යයෙන් මාස තුනක හෝ හතරක කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා, රජයේ කටයුතු අඛණ්ඩව පවත්වාගෙනයාම වෙනුවෙන් අවශ්‍ය මූල්‍යමය ප්‍රතිපාදන ලබාගැනීමට පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලබන යෝජනාව අතුරු සම්මත ගිණුම වේ. ඒ අනුව අතුරු සම්මත ගිණුම, අයවැයක් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන තුරු එම කාල පරිච්ඡේදය සඳහා රජයේ කටයුතු පවත්වාගෙන යාම වෙනුවෙන් රජයට ප්‍රමාණවත් අරමුදල් වෙන්කරනු ලබන යාන්ත්‍රණයක් වේ. සාමාන්‍යයෙන් මෙවැනි අතුරු සම්මත ගිණුමක් ඉදිරිපත් කරනු ලබන්නේ, මුදල් වර්ෂය අවසානයේදී හෝ ආරම්භයේ දී පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයක් පවත්වනු ලබන විට අලුතෙන් පිහිටුවනු ලබන රජයට අයවැය ඉදිරිපත් කිරීමට ඉඩ සැලසීම සඳහාය.

වාර්ෂික අයවැය සහ අතුරු සම්මත ගිණුම

අයවැය ලේඛනය යනු, යම් නිශ්චිත අනාගත කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා (සාමාන්‍යයෙන් වර්ෂයක කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා) රජයේ වියදම්, රජයේ ආදායම් සහ අයවැය හිඟයක් ඇත්නම් එය පියවා ගැනීම සඳහා යෝජනා ඇතුළත් කරමින් සකස් කරනු ලබන රජයේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයකි. සාමාන්‍යයෙන් අයවැය ක්‍රියාවලිය ආරම්භ වන්නේ, නව මුදල් වර්ෂයක අයවැය මෙහෙයුම් කටයුතු පවත්වාගෙනයාම සඳහා නීතිමය විධිවිධාන සලසන විසර්ජන පනත පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමෙනි. ඉන්පසුව, ඊළඟ මුදල් වර්ෂය සඳහා වන අයවැය වර්ෂයේ අවසාන කාර්තුවේ දී පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කෙරේ.

දැනට කරගෙන යනු ලබන පුනරාවර්තන සහ ප්‍රාග්ධන වියදම් වැඩසටහන් ආවරණය කරමින් මුදල් වර්ෂයේ කොටසක් සඳහා වන වියදම් ඇස්තමේන්තු අතුරු සම්මත ගිණුමක ප්‍රධාන වශයෙන් ඇතුළත් වේ. අපේක්ෂිත ආදායම් ඇස්තමේන්තු, අදාළ කාල පරිච්ඡේදය සඳහා ණය ගැනීමේ සීමාව සහ අන්තිකාරම් ගිණුම් කටයුතු සඳහා උපරිම සීමාව යන අගයන් ද අතුරු සම්මත ගිණුමට ඇතුළත් විය හැකිය. අතුරු සම්මත ගිණුම බල පවත්වනු ලබන කාල පරිච්ඡේදය තුළ දී වියදම් කළ හැකි ප්‍රමාණය තීරණය කිරීම සඳහා විශේෂිත මාර්ගෝපදේශ නොමැත. වියදම් ප්‍රමාණය තීරණය කරන විට අනුගමනය කරනු ලබන සම්ප්‍රදාය වන්නේ පෙර වර්ෂයේ වියදම් ඇස්තමේන්තු පදනම් කරගෙන

අතුරු සම්මත ගිණුම මගින් ආවරණය කරනු ලබන මාස ගණනට සමානුපාතිකව මෙම කාල සීමාව සඳහා වන වියදම් ප්‍රමාණය තීරණය කිරීමයි. අතුරු සම්මත ගිණුමක් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ විටක, එය ඉතා කෙටි කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ විවාදයට භාජනය කිරීම සම්ප්‍රදායයි. පාර්ලිමේන්තුවේ විපක්ෂය විසින් ඡන්දයක් ඉල්ලා සිටියහොත් ඒ සඳහා විවාදයක් පැවැත්වෙන අතර, අතුරු සම්මත ගිණුම පාර්ලිමේන්තුවේ බහුතර ඡන්දයෙන් සම්මත කරගැනීමට සිදු වේ. නිදහස ලැබූ දින පටන් මේ දක්වා අතුරු සම්මත ගිණුම් 11 ක් පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත්කොට සම්මත කරගෙන ඇත (සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 10.1).

රාජ්‍ය මූල්‍ය සම්බන්ධ රෙගුලාසි

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ XVII වැනි පරිච්ඡේදය (148 සිට 154 දක්වා ව්‍යවස්ථා) අනුව රාජ්‍ය මූල්‍ය පිළිබඳව පූර්ණ බලතල පාර්ලිමේන්තුව සතු වේ. රජයේ සියලු ආදායම් සහ ලැබීම් ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කළ යුතු අතර, ඒකාබද්ධ අරමුදලෙන් මුදල් ලබාගත හැක්කේ පාර්ලිමේන්තුව මගින් පනතක් සම්මත කිරීමෙන් පසුව පමණි. එබැවින්, මෙහිදී සාමාන්‍යයෙන් සිදුවන්නේ වාර්ෂික අයවැය ලේඛනය පාර්ලිමේන්තුව මගින් සම්මත කර මුදල් විෂයය භාර අමාත්‍යවරයාගේ අත්සන යටතේ වූ බලපත්‍රයක අධිකාරිය යටතේ ඒකාබද්ධ අරමුදලෙන් මුදල් ඉවත් කර ගැනීමයි. සාමාන්‍යයෙන්, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 150 වන ව්‍යවස්ථාවේ 2 වන ඡේදය යටතේ වන යෝජනාවක් ලෙස අතුරු සම්මත ගිණුම පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

2010 අතුරු සම්මත ගිණුම

2010 ජනවාරි සිට අප්‍රේල් දක්වා වන කාල පරිච්ඡේදය සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු වෙනුවෙන් අනුමැතිය ලබා ගැනීම පිණිස, අතුරු සම්මත ගිණුමක් 2009 නොවැම්බර් මස 03 වැනි දින පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලදී. පුනරාවර්තන වියදම් (පොළී ගෙවීම් ඇතුළත්ව) වශයෙන් රුපියල් බිලියන 197.5 ක්ද, ප්‍රාග්ධන වියදම් වශයෙන් රුපියල් බිලියන 159.0 ක්ද, අන්තිකාරම් ගිණුම් කටයුතුවල උපරිම සීමාව වශයෙන් රුපියල් බිලියන 6.2 ක්ද ඇතුළත් එම අතුරු සම්මත ගිණුම 2009 නොවැම්බර් මස 05 වැනි දින පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලදී. මෙකී වියදම්, නව රජය පිහිටුවීමෙන් පසුව පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලබන 2010 වර්ෂය සඳහා වන විසර්ජන පනතෙහි ඇතුළත්වනු ඇත.

**සංඛ්‍යා සටහන
ව.ස. 10.1**

පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද අතුරු සම්මත ගිණුම්

ඉදිරිපත් කළ දිනය	අනුමත කළ දිනය	කාල සීමාව (මාස)	වියදම	ඉදිරිපත් කිරීමට හේතු වූ කරුණු
1931.09.22	1931.09.22	2	මුළු වියදම: රුපියල් මිලියන 13.6	ජුනි මාසයේදී රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව වෙත අයවැය ලේඛනයක් ඉදිරිපත් කළ යුතුව තිබූ නමුත් ජූලි මස වනතෙක් මන්ත්‍රණ සභාව සිය කටයුතු ආරම්භ කර නොතිබීම.
1960.09.27	1960.09.28	3	පුනරාවර්තන සහ ප්‍රාග්ධන වියදම: රුපියල් මිලියන 456.4 අත්තිකාරම් ගිණුම් උපරිම සීමාව: රුපියල් මිලියන 441.5	මෙම වසරේදී මහ මැතිවරණ දෙකක් පැවැත්වීම.
1970.09.10	1970.09.12	3	පුනරාවර්තන සහ ප්‍රාග්ධන වියදම: රුපියල් මිලියන 792.4 අත්තිකාරම් ගිණුම් උපරිම සීමාව: රුපියල් මිලියන 949.1	අයවැය ලේඛනයක් පිළියෙල කිරීමට ප්‍රමාණවත් කාලයක් නොමැතිවීම.
1971.09.07	1971.09.09	3	පුනරාවර්තන සහ ප්‍රාග්ධන වියදම: රුපියල් මිලියන 972.2 අත්තිකාරම් ගිණුම් උපරිම සීමාව: රුපියල් මිලියන 862.3	ලික් වර්ෂය, මුදල් වර්ෂය ලෙස යොදාගැනීම සඳහා කටයුතු කිරීම.
1982.11.02	1982.11.02	3	පුනරාවර්තන වියදම: රුපියල් බිලියන 6.9 ප්‍රාග්ධන වියදම: රුපියල් බිලියන 5.4 අත්තිකාරම් ගිණුම් උපරිම සීමාව: රුපියල් බිලියන 2.1	1982.10.20 දින ජනාධිපතිවරණය පැවති අතර ජනමත විචාරණය ද එම වර්ෂයේම පැවැත්වීමට නියමිත වීම.
1988.10.25	1988.10.25	4	පුනරාවර්තන වියදම: රුපියල බිලියන 11.6 ප්‍රාග්ධන වියදම: රුපියල් බිලියන 13.1 අත්තිකාරම් ගිණුම් උපරිම සීමාව: රුපියල් බිලියන 4.0	ජනාධිපතිවරණය 1988.12.19 දින පැවැත්වීමට නියමිත වීම.
1994.11.22	1994.11.25	3	පුනරාවර්තන වියදම රුපියල් බිලියන 30.0 ප්‍රාග්ධන වියදම: රුපියල් බිලියන 15.2 අත්තිකාරම් ගිණුම් උපරිම සීමාව: රුපියල් බිලියන 2.6	පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය 1994.08.16 දින පැවති අතර, ජනාධිපතිවරණය 1994.11.09 දින පැවැත්වීම.
1999.11.11	1999.11.12	4	පුනරාවර්තන වියදම: රුපියල් බිලියන 51.8 ප්‍රාග්ධන වියදම: රුපියල් බිලියන 45.5 අත්තිකාරම් ගිණුම් උපරිම සීමාව: රුපියල් බිලියන 5.4	ජනාධිපතිවරණය 1999.12.12 දින පැවැත්වීමට නියමිත වීම.
2000.12.05	2000.12.08	4	පුනරාවර්තන වියදම: රුපියල් බිලියන 71.4 ප්‍රාග්ධන වියදම: රුපියල් බිලියන 56.6 අත්තිකාරම් ගිණුම් උපරිම සීමාව: රුපියල් බිලියන 5.3	අයවැය ලේඛනයක් පිළියෙල කිරීමට ප්‍රමාණවත් කාලයක් නොමැතිවීම.
2002.02.05	2002.02.07	1	පුනරාවර්තන වියදම: රුපියල් බිලියන 19.1 ප්‍රාග්ධන වියදම: රුපියල් බිලියන 10.7 අත්තිකාරම් ගිණුම් උපරිම සීමාව: රුපියල් බිලියන 1.3	අයවැය ලේඛනයක් පිළියෙල කිරීමට ප්‍රමාණවත් කාලයක් නොමැතිවීම.
2009.11.03	2009.11.05	4	පුනරාවර්තන වියදම: රුපියල් බිලියන 197.5 ප්‍රාග්ධන වියදම: රුපියල් බිලියන 159.0 අත්තිකාරම් ගිණුම් උපරිම සීමාව: රුපියල් බිලියන 6.2	අළුතෙන් පත්වීමට නියමිත රජයට නව අයවැය ලේඛනයක් ඉදිරිපත් කිරීමට අවස්ථාව ලබාදීම.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුව

සාමාන්‍ය එකතු කළ අගය මත බද්ද ගෙවීම සඳහා ලියාපදිංචි වීමෙන් පිරිවැටුම් සීමාව, බදු කාලපරිච්ඡේදයකට (කාර්තුවකට) රුපියල් 650,000 හෝ වර්ෂයකට රුපියල් මිලියන 2.5 දක්වා වැඩි කරන ලද අතර, විකල්ප එකතු කළ අගය මත බද්ද ගෙවීම සඳහා ලියාපදිංචි වීමේ උපරිම පිරිවැටුම් සීමාව වර්ෂයකට රුපියල් මිලියන 3.0 දක්වා ඉහළ දමන ලදී. දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන, ශල්‍යකර්ම සඳහා භාවිතා කරන ගෝස් මෙන්ම ස්වර්ණාභරණ සැපයීම වෙනුවෙන් සහ සුර්ය බලශක්තියෙන් විදුලිය ජනනය කිරීම සඳහා භාවිතා කිරීමට ආනයනය කරනු ලබන තෝරාගත් වර්ගවල සුර්ය බලශක්ති පද්ධති හා උපාංග ආදී සමහරක් අයිතමයන් සඳහා එකතු කළ අගය මත බද්ද නිදහස් කරන ලදී.

තෝරාගත් අයිතම සඳහා තීරු බදු, විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බදු සහ නිෂ්පාදන බදු/සුරාබදු සංශෝධනය කරන ලදී. වසර තුළ දී, පෙට්‍රල්, ඩීසල්, තිරිඟු ඇට සහ ආහාරයට ගන්නා තෙල් වර්ග සඳහා තීරු බදු අත්හැරීම ලබා දෙන ලදී. වසරේ පළමු කාර්තු තුනේ දී අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය සඳහා පැවති විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බද්ද ඉහළ නැංවූව ද, දේශීය වෙළෙඳපොළේ මිල මත ඇති වන පීඩනය අඩු කිරීම සඳහා අවසාන කාර්තුවේ දී එම බදු අනුපාත අඩු කරන ලදී. තවද, රජයේ ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා සිගරට් සහ මද්‍යසාර සඳහා පැවති නිෂ්පාදන බදු/සුරාබදු අනුපාත වැඩි කරන ලද අතර, එල්.පී. ගැස් සඳහා සියයට 5 ක් හෝ කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 8 ක් වශයෙන් නිෂ්පාදන බද්දක් පනවන ලදී. 2009 අවසානයේ දී එල්.පී. ගැස් සඳහා වූ නිෂ්පාදන බද්ද සියයට 5 ක් හෝ කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 31.50 ක් දක්වා අවස්ථා ගණනාවක දී සංශෝධනය කරන ලදී. කෙසේ වුවද, 2010 මාර්තු මාසයේ දී එල්.පී. ගැස් සඳහා වූ නිෂ්පාදන බද්ද සම්පූර්ණයෙන් ඉවත් කරන ලදී.

බදු ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා අතිරේක ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ද ගනු ලැබීය. වරාය සහ ගුවන් තොටුපොළ සංවර්ධන බද්ද සියයට 3 සිට සියයට 5 දක්වා ඉහළ නංවන ලද අතර, සමහර බනිජ් තෙල් නිෂ්පාදන වර්ග සහ බ්‍රවුමන් බනිජ්, බොරතෙල්, කාබනික රසායන සහ ඖෂධ මගින් ලබාගන්නා තෙල් මෙන්ම කොළ මඩින, ලණු අඹරන, මහන යන්ත්‍ර වැනි තෝරාගත් වර්ගවල යන්ත්‍ර සඳහා සියයට 2 ක සහනදායී වරාය සහ ගුවන් තොටුපොළ සංවර්ධන බදු අනුපාතයක් ලබාදෙන ලදී. පිගන් ගඩොල් නිෂ්පාදන, විද්‍යුත් සංවායක සහ ඇඟළුම් වැනි සමහර අයිතම සඳහා සෙස් බදු අනුපාත ඉහළ දමන ලද අතර ආරක්ෂිත

විදුරු, පාවහන් කොටස් සහ ඉදල් ඉරිඟු ඇට ඇතුළු භාණ්ඩ කිහිපයක් සඳහා සෙස් බද්ද අලුතෙන් පනවන ලදී. 2009 පෙබරවාරි මස 01 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ආනයනකරුවන්, නිෂ්පාදකයින් සහ සේවා සපයන්නන් සඳහා විකුණුම් මත සියයට 1 ක ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දක් පනවන ලද අතර 2009 මැයි මස 01 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි එය සියයට 3 දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.

ශ්‍රී ලංකාවේ බදු ක්‍රමය වැඩි දියුණු කිරීම සහ ශක්තිමත් කිරීම පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීමේ සහ බදු ක්‍රමය පිළිබඳ නිර්දේශ ලබාදීමේ අරමුණෙන් 2009 ජුනි මාසයේ දී බදුකරණය පිළිබඳ ජනාධිපති කොමිෂන් සභාව ස්ථාපිත කරන ලදී. මෙම කොමිසමට පවරන ලද ප්‍රධාන කාර්යයන් වූයේ රටේ බදු ක්‍රමය අධ්‍යයනය කිරීම, ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස ආදායම අඩුවීමට හේතු සොයා බැලීම සහ මෙම තත්ත්වයට පිලියම් යෙදීමට අවශ්‍ය යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම යනාදියයි. මීට අමතරව, විවිධ මට්ටම්වල දී රජයේ විවිධ බදු වර්ගවල ක්‍රියාකාරීත්වය අධ්‍යයනය කිරීම සහ ජාතික, පළාත් සහ පළාත් පාලන යන සෑම මට්ටමකදීම ආදායම් උපරිම කර ගැනීමේ අරමුණෙන් මෙම බදු රජය යටතට පවරා ගැනීම සඳහා ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග යෝජනා කිරීමට ද කොමිසමට නියම වී තිබේ. එකතු කළ අගය මත බදු ක්‍රමය, තීරු බදු ක්‍රමය, නිෂ්පාදන බදු ක්‍රමය සහ විවිධ වර්ගයේ සෙස් බදු ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් පවතින ගැටලු ද කොමිසම විසින් අධ්‍යයනය කළ යුතු ක්ෂේත්‍ර තුළට ඇතුළත් විය. කොමිසම විසින් සිය අතුරු වාර්තාව 2009 නොවැම්බර් මාසයේ දී රජයට ඉදිරිපත් කරන ලදී.

විශේෂයෙන්ම ගෝලීය ආර්ථික අර්බුදයෙන් පීඩාවට පත්වූ අපනයනානිමුඛ කර්මාන්තවලට සහන සැලසීම සඳහා රජය විසින් රුපියල් බිලියන 16 ක වටිනාකමින් යුතු පූර්ව ක්‍රියාකාරී දිරිගැන්වීමේ යෝජනා මාලාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. පෙට්‍රල්, ඩීසල්, භූමිතෙල්, එල්.පී. ගැස්වල මිල ගණන් සහ බස් ගාස්තු අඩු කිරීම, සංචාරක හෝටල් සහ කර්මාන්තශාලා සඳහා ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය අය කළ ඉන්ධන ගැලපුම් ගාස්තුව ඉවත් කිරීම, ත්‍රිරෝද රථ සඳහා සහනදායී මිලකට පෙට්‍රල් සීමිත ප්‍රමාණයක් ලබාදීම සහ රබර් කර්මාන්තයේ නියුතු නිෂ්පාදකයන් සඳහා සහනාධාර ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම මෙම යෝජනා මාලාවට අයත් විය. සංචාරක කර්මාන්තයේ නියුතු ආයතනවලට නොපිය වූ ණය වාරික ගෙවීම මාස 6 ක කාලයකින් පමණ කිරීම සහ නොගෙවූ ණය පහසුකම් මත පැනවූ දඩ පොලී අත්හැරීම ආදී සහන ලබා දෙන ලදී.

වර්තනවිසදුම්තාර්කිකරණයකිරීමටසහප්‍රමුඛතාවය මත ප්‍රාග්ධන විසදුම් සිදුකිරීමට රජයේ අවධානය යොමු විය. ඒ අනුව, 2009 විසර්ජන පනතේ සඳහන් වර්තන විසදුම්වලින් සියයට 2 ක් අඩු කිරීම සඳහා ඉන්ධන, ජලය හා විදුලිය සඳහා වෙන් කර ඇති විසදුමෙන් සියයට 10 ක් අත්හිටුවන ලෙස සියලුම අමාත්‍යාංශ සහ දෙපාර්තමේන්තුවලින් ඉල්ලා සිටින ලදී. මීට අමතරව, ප්‍රාග්ධන විසදුම් සඳහා දේශීය අරමුදල් ප්‍රමුඛතා පදනම මත පමණක් මුදාහැරීම කරන ලදී.

රජයේ සේවකයින් සහ විශ්‍රාමිකයන් සඳහා අතිරේක ප්‍රතිලාභ ලබාදෙන ලදී. 2009 දී රජයේ සේවකයින්ගේ සහ විශ්‍රාමිකයින්ගේ ජීවන විසදුම් දීමනාව දෙවතාවක් ඉහළ නංවන ලදී. ස්වේච්ඡා හමුදා සේවකයින්, වැන්දඹු/වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් හිමිකම් ක්‍රමයට ඇතුළත් කර ගැනීම, සිය රාජකාරියේ යෙදී සිටිය දී ත්‍රස්තවාදී ක්‍රියාවලින් පීඩාවට පත් ස්වේච්ඡා හමුදා සාමාජිකයින්ට ලබාදෙන සහන ඉහළ නැංවීම සහ ආබාධිත අනන්දරුවන් සඳහා දෙනු ලබන විශ්‍රාම වැටුප් දීමනා සංශෝධනය කිරීම සඳහා රජය විසින් ක්‍රියාමාර්ග හඳුන්වා දෙන ලදී. මීට අමතරව, ගැටුම් පැවති ප්‍රදේශවල සේවය කළ හමුදා සෙබළුන්ට ලබාදෙන විශේෂ දීමනාව සියලුම හමුදා සෙබළුන් සඳහා ලබාදීමට ද කටයුතු කරන ලදී. වර්ෂය තුළ දී රජයේ බැංකු හරහා සහනදායී පොලී අනුපාත යටතේ රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයින්ට නිවාස හා දේපොළ ණය ලබා දීම ද අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

දැනට සිදු කෙරෙමින් පවතින ප්‍රධාන යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සිදුකරන අතරතුර උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන කටයුතු සිදුකිරීම තුළින් රජය සිය රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහන අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. කෙරවලපිටිය ඒකාබද්ධ චක්‍රීය විදුලි බලාගාරය (දෙවන අදියර), නොරොච්චෝලේ ගල් අගුරු බලාගාරය, ඉහළ කොත්මලේ ජල විදුලි බලාගාරය ආදී විදුලිබල ව්‍යාපෘති, දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ග ව්‍යාපෘතිය, කොළඹ - කටුනායක අධිවේගී මාර්ගය, කොළඹ පිට රවුම් මාර්ගය ආදී මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘති, කොළඹ දකුණු වරාය ව්‍යාපෘතිය, හම්බන්තොට වරාය සහ ඔලුපිල් වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ආදී වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සහ ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘති ඇතුළුව මහා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවල ඉදිකිරීම් කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. මීට අමතරව, ගම නැගුම, මග නැගුම, කුඩා පරිමාණ වාරිමාර්ග ව්‍යාපෘති, කිරි ගම්මාන ව්‍යාපෘති සහ ග්‍රාමීය විදුලිබල ව්‍යාපෘති ඇතුළු ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතින් ද අඛණ්ඩව

සිදු කරන ලදී. ගුවන් පාලම් භයක් ඉදිකරන ලද අතර නැගෙනහිර පළාතේ ඉදිකරන ලද ශ්‍රී ලංකාවේ දිගම පාලම වන කින්තියා පාලම සහ ඉරක්කණ්ඩි පාලම ඇතුළු පාලම් ගණනාවක ද ඉදිකිරීම් කටයුතු නිම කරන ලදී.

ගැටුම් නිමා වූ වහාම උතුරු පළාතේ අභ්‍යන්තරිකව අවතැන් වූවන් සඳහා සුභසාධන පහසුකම් ලබාදීම ද 2009 දී රජයේ වර්තන විසදුම්වල ඉලක්ක ඉක්මවා යාමට හේතු විය. අභ්‍යන්තරිකව අවතැන්වූවන් සඳහා පිසූ ආහාර සහ විශලි සලාක, ජලය සහ සනීපාරක්ෂක පහසුකම්, වාසස්ථාන, ඇඳුම්, සනීපාරක්ෂක ද්‍රව්‍ය කට්ටල හෙද සේවය සහ හදිසි සෞඛ්‍ය පහසුකම් ආදී මූලික අවශ්‍යතා සැපයීම සිදු කරන ලදී. සෞඛ්‍ය පහසුකම් සැපයීම යටතේ, සේවක සංඛ්‍යාව ඉහළ නැංවීම, ක්ෂේත්‍ර රෝහල් ඉදිකිරීම, දෛනික සෞඛ්‍ය කඳවුරු පැවැත්වීම සඳහා ප්‍රමාණවත් පරිදි අත්‍යවශ්‍ය බෙහෙත් තොග ලබාදීම සහ රෝග වැළැක්වීමේ පහසුකම් ලබාදීම සිදු කරන ලදී. අභ්‍යන්තරිකව අවතැන්වූවන් සඳහා උපදේශන සේවා සහ නීතිමය සහය ලබාදීම ද සිදු කළ අතර, ළමුන්, කාන්තාවන්, ගර්භණී මව්වරුන්, ආබාධිත පුද්ගලයන් සහ වයෝවෘද්ධ පුද්ගලයන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා සපුරාලන ලදී. අවතැන් වූ පවුල්වල පාසල් යන වයසේ දරුවන් සඳහා අධ්‍යාපන පහසුකම් ද සලසන ලදී.

උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත් සම්පූර්ණයෙන් නිදහස් කර ගැනීමත් සමග, අභ්‍යන්තරිකව අවතැන්වූවන් ඉක්මණින් නැවත පදිංචි කිරීම සහ ඔවුන්ගේ ජීවනෝපාය ගොඩනැංවීම පිණිස එම ප්‍රදේශවල මූලික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා රජය විසින් නිසි පියවර ගන්නා ලදී. නැගෙනහිර පළාත සංවර්ධනය කිරීම සඳහා, නැගෙනහිර නවෝදය වැඩසටහන අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වූ අතර, විවිධ අමාත්‍යාංශ යටතේ මහා පරිමාණ සංවර්ධන වැඩසටහන් සහ සුභසාධන වැඩසටහන් ක්‍රියාවට නංවන ලදී. දින 180 ක කඩිනම් සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ, උතුරු පළාතේ නැවත පදිංචි කිරීම්, පුනරුත්ථාපන සහ නැවත ගොඩනැංවීමේ කටයුතු සිදුකිරීමට අමාත්‍යාංශ යොමු වූ අතර, ගැටුම්වලින් හානි වූ ප්‍රදේශවල නිවාස, මාර්ග, රෝහල්, පාසල් ආදිය නැවත ගොඩ නැංවීම සඳහා උතුරු වසන්තය නමින් දැ අවුරුදු මැදිකාලීන වැඩ පිළිවෙළ දියත් කිරීමට ද අමාත්‍යාංශ අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකරන ලදී (විශේෂ සටහන 02 බලන්න).

රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් බොහෝමයකම කටයුතු වඩාත් ශක්තිමත්ව සහ වාණිජමය ශක්‍යතාවයකින් යුක්තව ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අරමුණින් ඒ සඳහා අවශ්‍ය වෙනස්කම් හඳුන්වාදීමෙන්, රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන 2009 වසරේ දී ද අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යන ලදී. ඒ අනුව, රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය (PPPs) යටතේ හිඟුරාන සීනි කම්හල, “ගල්ඔය වැවිලි සමාගම” යන නම යටතේ නැවත ආරම්භ කරන ලදී. ලංකා සඵසල ඇවර කිරීමට ද “ලක් සඵසල” නැමැති නව ව්‍යාපාර සැලැස්මක් යටතේ එහි වැඩකටයුතු නැවත ආරම්භ කිරීමට ද පියවර ගන්නා ලදී. කෙසේ වුවද, ප්‍රධාන රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්ගේ දුර්වල මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය හේතුවෙන් මුදල් හා රාජ්‍ය මූල්‍ය වශයෙන් වන අහිතකර බලපෑම් සැලකිල්ලට ගෙන, එම ව්‍යවසායන් වාණිජමය ශක්‍යතාවයකින් සහ ලාභ උපයන ආයතන බවට පත් කරමින් ආර්ථික වර්ධනයට වැඩි දායකත්වයක් ලබාදීමට හැකිවන අයුරින් ඒ සඳහා කාර්යක්ෂමවූත්, ශක්තිමත්වූත් ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහනක් හඳුන්වා දීමට ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස ප්‍රමුඛතාවය දිය යුතු වේ.

රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්ගේ ක්‍රියාකාරිත්වය වැඩිදියුණු කිරීමට උපකාරී වීම සඳහා උපායමාර්ගික රාජ්‍ය ව්‍යවසාය කළමනාකරණ ඒජන්සිය (SEMA), ස්වකීය කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. බලශක්ති අංශයේ ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් නිර්දේශ කිරීම සහ ජාතික ජලසම්පාදන සහ ජලපවාහන මණ්ඩලයේ ගිණුම්ගත නොවන ජල ප්‍රමාණය අඩු කිරීමට හැකි ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ සොයා බැලීම ද මෙමගින් සිදුකරන ලදී. එමෙන්ම, ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවට, දුම්රිය මගීන් මූලික කරගත් ආදායම් ක්‍රමය වෙනුවට දේපළ සංවර්ධන, සන්නිවේදන, භාණ්ඩ ප්‍රවාහන සහ ප්‍රචාරණ වැනි ආදායම් පදනම් කරගත් බහුකාර්ය ආදායම් ක්‍රමයකට වෙනස්කිරීමට ඇති හැකියාව සොයාබැලීම ද සිදුකරන ලදී.

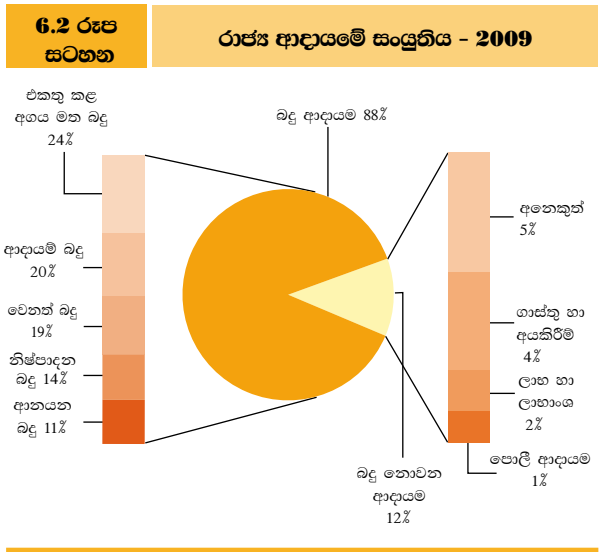
රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජන පදනම් පුළුල් කිරීම තුළින් 2009 වසරේ දී අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ මූලාශ්‍ර තවදුරටත් විවිධාංගීකරණය කරන ලදී. ඒ අනුව, රුපියල් වටිනාකමින් යුතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙළෙඳපොළ, විදේශවල වෙසෙන ශ්‍රී ලාංකිකයන් සහ විදේශගත ශ්‍රී ලාංකික ශ්‍රමිකයන් සඳහා විවෘත කරන ලදී. 2009 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 500 ක වටිනාකමින් යුතු ජාත්‍යන්තර සෙවෙරින්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම හරහා විදේශීය වාණිජ මූලාශ්‍ර මගින් අරමුදල් ලබා ගන්නා ලදී.

දේශීය ණය වෙළෙඳපොළ තවදුරටත් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. සාම්ප්‍රදායික නොවන විදේශීය වෙළෙඳපොළ හරහා, විදේශීය වාණිජ මූලාශ්‍ර උපයෝජනය කිරීමේ අරමුණින් විදේශීය ආයෝජනයන් රුපියල් වටිනාකමින් යුතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ආයෝජනය කිරීම තවදුරටත් දිරිමත් කරන ලදී. රාජ්‍ය ණය කළඹේ ප්‍රතිමූල්‍යකරණ අවදානම ලිහිල් කිරීම සඳහා දිගු පරිච්ඡේද කාලයක් සහිත නව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර විශාල වශයෙන් නිකුත් කිරීමට උපරිම උත්සාහයක් ගන්නා අතර ඇතැම් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් පරිච්ඡේද කාලයට පෙර ගෙවා අවසන් කොට ඒ වෙනුවට භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කරනු ලැබීය. අලෙවි අවදානම අවම කිරීම සහ ප්‍රාථමික අලෙවි ක්‍රමයේ ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම තුළින් මූල්‍ය ස්ථායීතාව සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා ප්‍රාථමික අලෙවි ක්‍රමය විවිධාංගීකරණය කිරීමේ වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලදී. මීට අමතරව රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා විද්‍යුත් සහ මුද්‍රිත මාධ්‍ය හරහා දැන්වීම් ප්‍රචාරය කිරීමේ ව්‍යාපාර සහ ආයෝජකයින් දැනුවත් කිරීමේ සම්මන්ත්‍රණ රට පුරා පැවැත්වීම සිදු කරන ලදී.

6.3 රජයේ අයවැය කටයුතු

ආදායම

2009 වසරේ රජයේ සමස්ත ආදායම, රුපියල් බිලියන 702.6 දක්වා සියයට 7 කින් වැඩි විය. 2008 වසර සමග සැසඳීමේ දී බදු ආදායම, සියයට 6 කින් වැඩි වූ අතර බදු නොවන ආදායම සියයට

20 ක ඉහළ අනුපාතයකින් වැඩි විය. කෙසේ වුවද, මුළු ආදායම, සංශෝධිත ඇස්තමේන්තු වූ රුපියල් බිලියන 725.7 ට වඩා රුපියල් බිලියන 23.1 කින් පමණ අඩු විය. ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම් හා සම්බන්ධ බදු ආදායම අඩුවීම සහ ගෝලීය ආර්ථික පසුබෑමට සමගාමීව දේශීය ආර්ථික කටයුතු ද පහළ මට්ටමක පැවතීම හේතු කොට ගෙන බදු ආදායම රැස්කිරීම මන්දගාමී වීම, මීට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. රාජ්‍ය ආයතනවලින් ලාභ පැවරුම් සිදු කිරීම, බදු නොවන ආදායම වැඩි වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස, රජයේ මුළු ආදායම, 2008 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 14.9 ට සාපේක්ෂව 2009 වසරේ දී සියයට 14.6 ක් දක්වා පහත වැටුණි.

ආදායම් බදු සඳහා ලබාදුන් සහන සහ ඇතැම් බදු නිදහස් කිරීම් හමුවේ වුවද, ආදායම් බදුවලින් රැස්කරන ලද බදු ආදායම සියයට 10 කින් වර්ධනය විය. පුද්ගල බදු හා සංස්ථාපිත බදු, ආර්ථික සේවා ගාස්තු සහ පොලිය මත රඳවා තබා ගැනීමේ බදු ආදී ආදායම් බදු අංශයේ සියලුම බදු වර්ගවලින් ලද ආදායම් වැඩිවීම මෙම වර්ධනයට දායක විය. බදු එක්රැස් කිරීමේ පද්ධතියේ කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීමට ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්තිමය සහ පරිපාලනමය ක්‍රියාමාර්ග අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම, සංස්ථාපිත සහ පුද්ගල ආදායම් බදු වැඩි වීමට

දායක විය. 2009 වසරේ දී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර විශාල ප්‍රමාණයක් නිකුත් කිරීම, පොලිය මත රඳවා තබා ගැනීමේ බද්ද වැඩි වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය.

2009 වසරේ එකතු කළ අගය මත බදුවලින් ලද ආදායම රුපියල් බිලියන 171.5 දක්වා සියයට 16 කින් අඩු විය. ආනයන සැලකිය යුතු මට්ටමකින් අඩු වීම හේතු කොට ගෙන ආනයන හා සම්බන්ධ එකතු කළ අගය මත බදු අඩු වීම සහ එකතු කළ අගය මත පනවා තිබූ සම්මත බදු අනුපාතය 2009 ජනවාරි 01 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි සියයට 15 සිට සියයට 12 ක් දක්වා අඩු කිරීම, එකතු කළ අගය මත බදුවලින් ලද බදු ආදායමේ අඩුවීම තුළින් විද්‍යාමාන විය. දේශීය ආර්ථික කටයුතුවලට අනුබල දීම පිණිස ඇතැම් ආනයන භාණ්ඩ, එකතුකළ අගය මත බදුවලින් නිදහස් කිරීමට අමතරව, මෝටර් රථ සහ විදුලි උපාංග ආනයනය ශීඝ්‍ර ලෙස පහත වැටීම, 2009 වසරේ දී ආනයන හා සම්බන්ධ එකතු කළ අගය මත බදු අඩු වීම කෙරෙහි සෘජුවම බලපාන ලදී. මේ අතර, එකතු කළ අගය මත බදු අය කිරීමේ පිරිවැටුම් සීමාව පුළුල් කිරීම සහ ප්‍රජා සහභාගිත්වයෙන් සිදු කරන ලද ගම් නැගුම, මග නැගුම වැනි ඇතැම් ව්‍යාපෘති එකතු කළ අගය මත බදුවලින් නිදහස් කිරීම හමුවේ වුවද, දේශීය ආර්ථික කටයුතු හා සම්බන්ධ එකතු කළ අගය මත බදුවලින් ලද ආදායම 2009 වසරේ දී සියයට 1 ක තරම් සුළු ප්‍රමාණයකින් වැඩි විය.

2009 වසරේ දී නිෂ්පාදන බදුවලින් ලද ආදායම රුපියල් බිලියන 97.6 දක්වා සියයට 3 කින් අඩු විය. මෙම ආදායම අඩුවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ මෝටර් රථ හා සම්බන්ධ නිෂ්පාදන බදු ආදායම අඩු වීමයි. එසේ වුවද, එල්.පී. ගැස් මත නිෂ්පාදන බදු පැනවීම සහ මත්පැන් සහ සිගරට් සඳහා වූ නිෂ්පාදන බදු/සුරා බදු වැඩි කිරීම, එම බදුවලින් ලැබුණු ආදායම අඩු වීම කිසියම් මට්ටමකින් ආවරණය කිරීමට දායක විය.

ආනයන තීරු බදු සහ විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බද්ද මගින් ලැබුණු ආදායම 2008 වසරට සාපේක්ෂව 2009 වසරේ දී පිළිවෙළින්, සියයට 25 කින් සහ සියයට 30 කින් වැඩි විය. වසර තුළ දී ආනයනය කළ ප්‍රමාණය සහ වටිනාකම තියුණු ලෙස අඩු වුවද, ඛනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත, ආහාරයට ගන්නා තෙල් සහ කිරිපිටි වැනි ඇතැම් ආනයන භාණ්ඩ මත විශේෂ තීරු බදු හඳුන්වාදීම, ආනයන තීරු බදු ආදායම වැඩි වීමට දායක විය. කෙසේ වුවද, වසරේ අවසාන භාගයේ දී තෝරාගත් භාණ්ඩ කිහිපයක තීරු බදු අඩු කිරීම සහ පෙට්‍රල්, ඩීසල්

ශීර්ෂය	2008	2009		
		අනුමත ඇස්තමේන්තු	සංශෝධිත ඇස්තමේන්තු(අ)	තාවකාලික
රුපියල් මිලියන				
බදු ආදායම	585,621	779,138	655,779	618,933
ආදායම් බදු	126,541	166,703	149,717	139,558
එකතුකළ අගය මත බදු	203,646	221,947	185,672	171,529
නිෂ්පාදන බදු	100,970	134,965	114,800	97,604
ආනයන මත බදු	63,844	90,592	60,267	79,660
අනෙකුත් බදු	90,620	164,931	145,323	130,582
බදු නොවන ආදායම	69,639	75,861	69,929	83,711
මුළු ආදායම	655,260	854,999	725,708	702,644
ද.දේ.නි. යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස				
බදු ආදායම	13.3	14.9	13.3	12.8
ආදායම් බදු	2.9	3.2	3.0	2.9
එකතුකළ අගය මත බදු	4.6	4.3	3.8	3.6
නිෂ්පාදන බදු	2.3	2.6	2.3	2.0
ආනයන මත බදු	1.4	1.7	1.2	1.7
අනෙකුත් බදු	2.1	3.2	3.0	2.7
බදු නොවන ආදායම	1.6	1.5	1.4	1.7
මුළු ආදායම	14.9	16.4	14.8	14.6

(අ) ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ සම්පස්ථ ණය මූලය: මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන පහසුකම් සඳහා භාවිතා කරන ලද දත්ත වේ.

සහ තවත් භාණ්ඩවලට තීරු බදු අත්හැරීම් ලබාදීම, තීරු බදුවලින් රැස්කරන ලද ආදායමට සැලකිය යුතු සාණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරන ලදී. වසරේ පළමු භාගයේ දී තෝරාගත් ඇතැම් ආහාර ද්‍රව්‍ය මත පනවා තිබූ විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බද්ද වැඩි කිරීමත් සමඟ වසරේ පළමු කාර්තු තුන තුළ දී විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බදු මගින් එකතු කර ගත් ආදායම සැලකිය යුතු මට්ටමකින් ඉහළ ගියේය. එසේ වුවද, 2009 වසරේ සිව්වන කාර්තුවේ දී ප්‍රධාන ආහාර වර්ග කිහිපයක් මත පනවා තිබූ විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බදු අනුපාත කීප වතාවක දී අඩු කිරීමට රජය විසින් පියවර ගැනීම, වසරේ අවසාන භාගයේ දී විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බදුවලින් එකතු කර ගන්නා ලද ආදායමේ වර්ධන වේගය මන්දගාමීවීමට හේතුවිය.

2009 වසරේ රජයේ ආදායමට සෙස් බද්දෙන් සහ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දෙන් සැලකිය යුතු දායකත්වයක් ලබාදෙන ලදී. සෙස් බදුවලින් ලද ආදායම, රුපියල් බිලියන 26.9 ක් දක්වා සියයට 10 කින් වැඩි විය. තෝරාගත් භාණ්ඩවල සෙස් බදු අනුපාත ඉහළ නැංවීම සහ සමහර භාණ්ඩ මත සෙස් බදු අලුතින් හඳුන්වා දීම, සෙස් බදුවලින් එකතු කරගත් ආදායම වැඩිවීමට විශාල වශයෙන් දායක විය. ඒ අතර, 2009 වසරේ දී අලුතින් හඳුන්වා දුන් ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද මගින් රුපියල් බිලියන 27.2 ක ආදායමක් ලැබීම ද ආදායම වැඩි කිරීමට දායක වූ අතර එය මුළු බදු ආදායමෙන් සියයට 3.9 ක් විය. වසර තුළ වරාය හා ගුවන් තොටුපොළ සංවර්ධන බදු ආදායම සියයට 17.0 කින් වැඩි වීමට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු වූයේ එම බදු අනුපාතය ඉහළ නැංවීමයි.

2009 වසරේ දී බදු නොවන ආදායම සියයට 20 කින් වැඩි විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ද ඇතුළත්ව රජයේ ආයතනවලින් ලාභ පැවරීම් සහ ලාභාංශ ගෙවීම් වැඩි වීම සහ රාජ්‍ය සේවකයන්ගේ වැටුප් ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් සමාජ ආරක්ෂණ දායක මුදල් වැඩි වීම මෙන්ම ගාස්තු හා අයකිරීම්වලින් ලද ආදායම වැඩි වීම, බදු නොවන ආදායම ඉහළ යාමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. එසේ වුවද, බදු නොවන ආදායම් මූලාශ්‍ර වන පොලී ආදායම සහ කුලී ආදායම, පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව පිළිවෙලින් සියයට 3 සහ සියයට 30 කින් අඩු විය.

2008 වසරේ දී වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 31.2 ට සාපේක්ෂව, 2009 වසරේ දී විදේශීය ප්‍රදාන රුපියල් බිලියන 25.9 ක් විය. විදේශීය ප්‍රදානයන්, ප්‍රධාන වශයෙන් ම සපයනු ලැබුවේ ද්විපාර්ශ්වීය ආධාර ලෙස වන අතර එය මෑත අතීතයේ පැවති උපනතිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමකි. ශ්‍රී ලංකාව පහළ මධ්‍යම ආදායම්ලාභී රටවල් කණ්ඩායමට ඇතුළත් වීමට සුදුසුකම් ලබා ඇති බැවින්,

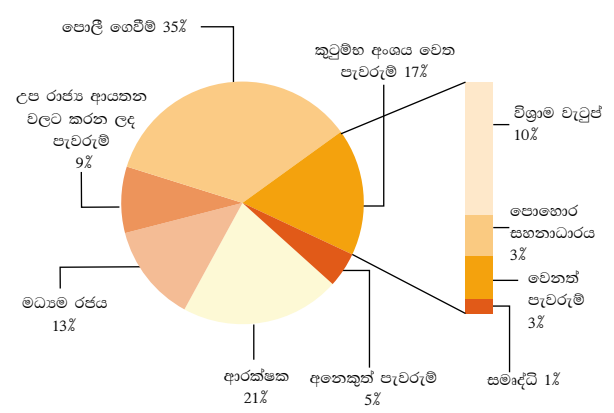
විදේශීය ප්‍රදාන ලැබීම්වල වැඩි වීමක් අනාගතයේ දී අපේක්ෂා කළ නොහැකිය.

වියදම් හා ශුද්ධ ණය දීම

2009 වසරේ මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම රුපියල් බිලියන 1,201.9 ක් දක්වා සියයට 21 කින් වැඩි විය. මෙය පුනරාවර්තන වියදම සියයට 18 කින් ද ප්‍රාග්ධන වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම සියයට 28 කින් ද ඉහළ යාමේ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයකි. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම පසුගිය වසරේ වාර්තා වූ සියයට 22.6 හා සසඳන කල සියයට 24.9 ක් දක්වා වැඩිවිය.

2009 වසරේ දී පුනරාවර්තන වියදම නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 879.6 දක්වා සියයට 18 කින් වැඩිවිය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස එය 2008 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 16.9 සිට සියයට 18.2 දක්වා වැඩි විය. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු වූයේ වැටුප් හා වේතන, විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම්, පොලී ගෙවීම්, ක්‍රස්තවාදයට එරෙහිව ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග, අභ්‍යන්තරිකව අවතැන් වූ පුද්ගලයන් සඳහා මානුෂීය සහන සැලසීම සහ යුද්ධය පැවති ප්‍රදේශවල නැවත පදිංචි කිරීමේ කටයුතු වෙනුවෙන් වැය වූ වියදම් වැඩිවීමය. වැටුප් හා වේතන රුපියල් බිලියන 271.2 ක් දක්වා සියයට 13 කින් වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ ආරක්ෂක අංශ සහ අනෙකුත් රාජ්‍ය සේවා සඳහා නව බඳවාගැනීම් සිදුකිරීම, රජයේ සේවකයන් සඳහා වූ ජීවන වියදම් දීමනාව ඉහළ නැංවීම සහ වැටුප් විෂමතා ඉවත් කිරීමයි. වැටුප් හා වේතන වියදම සමස්ත පුනරාවර්තන වියදමෙන් සියයට 30.8 ක් විය. විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම්වල සිදු වූ සියයට 14 ක වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවූයේ විශ්‍රාමිකයන් සඳහා ලබාදෙන ජීවන වියදම් දීමනාව ඉහළ නැංවීම හා 11,082 ක් පමණ ප්‍රමාණයක්

6.3 රූප සටහන වර්තන වියදමේ සංයුතිය - 2009

වසර තුළ දී විශ්‍රාමිකයන් ලෙස එකතුවීමයි. දේශීය ණය ගැනීම ඉහළ යාම මධ්‍යයේ, වසරේ ප්‍රථම භාගයේ දී දේශීය වෙළෙඳපොළේ ඉහළ පොලී අනුපාත පැවතීම, පොලී වියදම රුපියල් බිලියන 309.7 ක් දක්වා විශාල ප්‍රමාණයකින් ඉහළ යාමට බලපෑ ප්‍රධාන හේතුව විය. වසරේ ප්‍රථම භාගයේ දී, උතුරු පළාතේ ක්‍රිස්තවාදයට එරෙහිව සිදුකළ ක්‍රියාකාරකම් දැඩිවීම, අභ්‍යන්තරිකව අවතැන් වූ පුද්ගලයන් සඳහා මූලික අවශ්‍යතා සැපයීම සහ උතුරු වසන්තය දින 180 වැඩසටහන යටතේ නැවත පදිංචි කිරීමේ කටයුතු ආදිය හේතුවෙන් අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා වියදම් ඉහළ යන ලදී.

2009 වසරේ දී වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර සියයට 11 කින් ඉහළ ගියේය. රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත

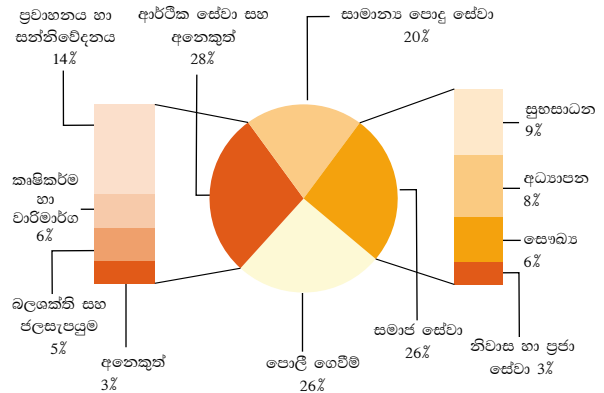
6.3 සංඛ්‍යා සටහන **ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව වියදම සහ ශුද්ධ ණයදීම්**

ශීර්ෂය	2008	2009	
		අනුමත දැක්වීමේනතු	තාවකාලික
රුපියල් මිලියන			
වර්තන වියදම්	743,710	823,511	879,575
භාණ්ඩ හා සේවා වියදම	360,327	378,554	379,731
එයින් වැටුප් හා වේතන	239,078	268,356	271,229
පොලී ගෙවීම්	212,475	250,438	309,675
විදේශීය	30,277	32,000	35,698
දේශීය	182,198	218,438	273,978
වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර	170,908	194,519	190,168
එයින් කුටුම්භ සහ අනෙකුත් අංශයන්ට	131,342	149,062	148,993
සමෘද්ධි	9,995	10,850	9,267
විශ්‍රාම වැටුප්	74,920	86,000	85,139
පොහොර සහනාධාර	26,450	25,000	26,935
අනෙකුත්	19,977	27,212	27,652
ප්‍රාග්ධන වියදම්	232,607	312,383	277,416
මූර්ත වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම්	128,605	212,513	143,590
ප්‍රාග්ධන පැවරුම්	104,002	170,941	133,826
උණ වියදම් සඳහා වෙන් කිරීම්	-	-71,071	-
ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණයදීම්	19,809	55,778	44,936
මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණයදීම්	996,126	1,191,671	1,201,927
ද. දේ. නි. යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස			
වර්තන වියදම්	16.9	15.8	18.2
භාණ්ඩ හා සේවා වියදම	8.2	7.3	7.9
එයින් වැටුප් හා වේතන	5.4	5.1	5.6
පොලී ගෙවීම්	4.8	4.8	6.4
විදේශීය	0.7	0.6	0.7
දේශීය	4.1	4.2	5.7
වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර	3.9	3.7	3.9
එයින් කුටුම්භ සහ අනෙකුත් අංශයන්ට	3.0	2.9	3.1
සමෘද්ධි	0.2	0.2	0.2
විශ්‍රාම වැටුප්	1.7	1.6	1.8
පොහොර සහනාධාර	0.6	0.5	0.6
අනෙකුත්	0.5	0.5	0.6
ප්‍රාග්ධන වියදම්	5.3	6.0	5.7
මූර්ත වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම්	2.9	4.1	3.0
ප්‍රාග්ධන පැවරුම්	2.4	3.3	2.8
උණ වියදම් සඳහා වෙන් කිරීම්	-	-1.4	-
ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණයදීම්	0.4	1.1	0.9
මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණයදීම්	22.6	22.8	24.9

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය

6.4 රූප සටහන

කාර්යයන් අනුව වියදම් වර්ගීකරණය -2009

ලබා දුන් පැවරුම් සියයට 9 කින් ඉහළ ගිය අතර රජයේ ආයතන සඳහා වූ පැවරුම් සියයට 2 කින් ඉහළ ගියේය. පොහොර සහනාධාරය සහ සමෘද්ධි සඳහා වියදම්, පිළිවෙලින්, රුපියල් බිලියන 26.9 ක් හා රුපියල් බිලියන 9.3 ක් ලෙස, 2008 වසරේ පැවති මට්ටමේම පැවතුණි. අභ්‍යන්තරිකව අවතැන් වූ පුද්ගලයන් සඳහා වූ වියදම් හේතුවෙන් ගෙන අනෙකුත් සුභසාධන වැඩසටහන් සඳහා වියදම සියයට 38 කින් පමණ සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගියේය.

2009 වසරේ දී නාමික වටිනාකම මත රාජ්‍ය ආයෝජන රුපියල් බිලියන 330.4 ක් දක්වා සියයට 25 කින් වැඩි විය. මෙම වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ, මහා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති, පළාත් සහ ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති, කුඩා වාරිමාර්ග ව්‍යාපෘති පුනරුත්ථාපනය සහ ග්‍රාමීය විදුලිබල ව්‍යාපෘති අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීමයි. නැගෙනහිර පළාතේ ගැටුම් පැවති ප්‍රදේශවල යටිතල පහසුකම් පුනරුත්ථාපනය හා ප්‍රතිසංස්කරණය සඳහා ද ඉහළ අවධානයක් යොමු කරන ලදී. මීට අමතරව, ගැටුම් පැවති ප්‍රදේශවල නැවත පදිංචි කිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කිරීමට සහ ජීවනෝපාය කටයුතු යළි ස්ථාපිත කිරීමට අවශ්‍ය මූලික යටිතල පහසුකම් ද සපයන ලදී. රාජ්‍ය ආයෝජන, පෙර වසරේ වූ ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 6.0 හා සසඳන කල ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 6.8 ක් දක්වා වැඩි විය.

ප්‍රධාන වශයෙන්, ප්‍රවාහන, සන්නිවේදන, බලශක්ති හා ජල සම්පාදන යන ක්ෂේත්‍රයන්ට අදාළ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවට නැංවීම නිසා, පෙර වසරේ දී මෙන්ම 2009 වසරේ දී ද ආර්ථික සේවා සඳහා වූ රාජ්‍ය ආයෝජන අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. ආර්ථික සේවා සඳහා දරන ලද වියදම සියයට 52 ක් තරම් විශාල අගයකින් ඉහළ ගියේය. සමාජ සේවා සඳහා

විශේෂ සටහන II

සාමය උදාකරගැනීම වෙනුවෙන් ආරක්ෂක කටයුතු සඳහා නිරන්තරමක ලෙස ආයෝජනය කිරීම

වසර 4 කට වඩා අඩු කාලයක් තුළ ලෝකයේ වඩාත් දරුණුතම ත්‍රස්තවාදී සංවිධානයක් පරාජයට පත් කිරීමෙන් ඉතිහාසගත වන ජයග්‍රහණයක් වාර්තාකිරීමට ශ්‍රී ලංකාවට හැකිවිය. දශක තුනකට ආසන්න කාලයක් තිස්සේ රජයට එරෙහිව දරුණු යුද්ධයක් දියත් කළ ත්‍රස්තවාදීන් පරාජයට පත් කිරීම සඳහා එම කාලය තුළ ජනාධිපතිතුමා සහ රජය විසින් දැඩි අධිෂ්ඨානයකින් යුක්තව කටයුතු කරන ලදී. 1980 මුල් භාගයේ සිට, බලයට පත් වූ රජයන් විසින් ත්‍රස්තවාදය තුරන් කිරීමට සහ රටට ස්ථිරසාර සාමයක් උදාකරලීමට බොහෝ උත්සාහයන් දරන ලදී. කෙසේ වුවද, පසුගිය වසර හතර තුළ දී, රජයේ පාර්ශ්වයෙන් ශක්තිමත් හා නොසැලෙන කැපවීමකින් යුක්තව, නිසි ඉලක්කයක් කරා ගමන් කිරීමට මනා සැලසුම් සහගත උත්සාහයක් දරන ලද අතර සමහර විට එය මෙම ප්‍රතිඵලය ලබාගැනීමට මගපෙන්වූ වඩා වැදගත්ම සාධකය විය හැකිය.

පසුගිය වසර හතරක කාලය තුළ ත්‍රස්තවාදයෙන් රට මුදාගැනීම සඳහා මානුෂීය මෙහෙයුම්ක නියැලී සිටියදී පවා ශ්‍රී ලංකාවට බොහෝ අභියෝග සාර්ථකව ජයගැනීමට හැකිවිය. 2006 සිට 2009 දක්වා කාලය තුළ සියයට 6 ක සාමාන්‍ය ආර්ථික වර්ධන වේගයක් අත්පත් කරගැනීමට හැකිවීම විශේෂයෙන් ම සඳහන් කළ යුතුය. 1983 සිට 2005 දක්වා කාලය තුළ පැවති සියයට 4.5 ක සාමාන්‍ය ආර්ථික වර්ධන වේගය සමඟ සැසඳීමේ දී මෙය විශිෂ්ඨ ආර්ථික ප්‍රගතියකි. 2004 වසරේ දී ඒක පුද්ගල ආදායම එ.ජ.ඩොලර් 1,062 ක් වූ අතර එය 2009 වසරේ දී එ.ජ.ඩොලර් 2,053 දක්වා දෙගුණ විය. 1995/96 දී සියයට 28.8 ක්ව පැවති දරිද්‍රතා මට්ටම 2006/07 දී සියයට 15.2 දක්වා අඩු විය. මේ අතරම, රටෙහි සමස්ත නිෂ්පාදන ධාරිතාවය පුළුල් කිරීම සඳහා වරාය, මහා මාර්ග සහ විදුලිබල හා බලශක්ති යන ක්ෂේත්‍රවල මහා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ගණනාවක් ද ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

2006 සිට 2009 දක්වා වසර හතර තුළ දී, ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු ආරක්ෂක වියදම රුපියල් බිලියන 605 ක් නැතහොත් එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 5.5 ක් විය. එය වසරක් සඳහා සාමාන්‍ය වශයෙන් රුපියල් බිලියන 151 ක් නැතහොත් එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 1.4 ක්, එනම් ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 3.5 - 4.0 ක පමණ ප්‍රතිශතයකි. ගුවන් යානා, නැව්, යුද රැංකි, යුද උපකරණ, පනරොම්, වෙනත් උපකරණ සහ සෙබළුන් යුදුණු කිරීම, වේතන, ආහාර හා නිල ඇඳුම් සඳහා වූ වියදම් මෙයට ඇතුළත් විය. මෙසේ මානුෂීය මෙහෙයුම් සඳහා දරන ලද මුළු පිරිවැය වූ එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 5.5 ක මුදල, 2009 දක්වා ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය විසින් ඉරාකයේ සිදු කළ හමුදා මෙහෙයුම් සඳහා දරන ලද එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 683 හා ඇෆ්ගනිස්ථානයේ ඒ වෙනුවෙන් දරන ලද එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 227 ක වියදම සමඟ සැසඳීමේදී ඉතා සුළු ප්‍රමාණයකි. ආත්ක වශයෙන්ම පවසතොත්, එක්සත් ජනපද රජය, ඉරාකයේ සහ ඇෆ්ගනිස්ථානයේ සිටින සිය සේනාංක සඳහා 2006 වසරේ දී ඇඳුම් හා ඖෂධ උපකරණ සඳහා පමණක් දැරූ වියදම එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 2.6 ක් වූ අතර 2007 වසරේ දී ඇෆ්ගනිස්ථානයේ හා ඉරාකයේ සිටි සේනාංක පුහුණු කිරීම සඳහා එක්සත් ජනපද රජය දැරූ පිරිවැය එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 12.9 ක් විය (මූලාශ්‍රය: එ.ජ.නොන්ග්‍රස් මණ්ඩලයට 2009 සැප්තැම්බර් 28 දින ඉදිරිපත් කළ ක්‍රොන්ග්‍රස් පර්යේෂණ සේවා වාර්තාව). මෙම සැසඳීම මඟින් පෙනී යන්නේ ත්‍රස්තවාදයට එරෙහිව කටයුතු කිරීමේ දී ශ්‍රී ලංකාව දැරූ මූල්‍ය පිරිවැය හොඳින් කළමනාකරණය කළ බව සහ ඒ සඳහා යෙදවූ පිරිවැයට සාපේක්ෂව වැඩි ප්‍රතිලාභ අත්කර දුන් බවයි.

කුරිරු ත්‍රස්තවාදයෙන් රට මුදවාගැනීමට සිදු කළ අභියෝගකාරී මානුෂීය මෙහෙයුම් සාපේක්ෂව අඩු වියදමකින් හා කෙටි කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ සාර්ථකව අවසන් කිරීමත් ඒ මගින්, දිගුකාලීන සාමයේ ප්‍රතිලාභ අත්පත් කරගැනීමත් ප්‍රශංසනීය වේ. මේ අතර, මෙම ගැටුම්වලින් අහිමි වූ ජීවිත සංඛ්‍යාව සහ දැරීමට සිදු වූ වේදනාවන් හා පීඩාවන් ද කිසි දිනක මුදලින් අගය කළ නොහැකි වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, දිගු කාලයක් අපේක්ෂාවෙන් සිටි සාමය දැන් උදා වී ඇති අතර, ශීඝ්‍ර වර්ධන වේගයක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා ඇති අවස්ථාවන් ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට සහ දශක කීපයක් තිස්සේ ත්‍රස්තවාදයෙන් පීඩා විඳි සමස්ත ජනතාවට ආර්ථික පෞභාග්‍ය උදාකර දීම සඳහා අවස්ථාවන් නිර්මාණය කර දීමට ශ්‍රී ලංකාවට අවසානයේ දී හැකි වනු ඇත.

සංඛ්‍යා සටහන ව.ස. III	ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු ආරක්ෂක වියදම 2006-2009				
	2006	2007	2008	2009	එකතුව
රුපියල් බිලියන	106.4	134.3	175.9	188.6	605.2
එ.ජ.ඩොලර් බිලියන	1.0	1.2	1.6	1.6	5.5
ද.දේ.නි.යෙහි % ලෙස	3.6	3.8	4.0	3.9	3.8 ^(අ)

(අ) 2006 - 2009 සාමාන්‍යය   මූලාශ්‍ර : මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

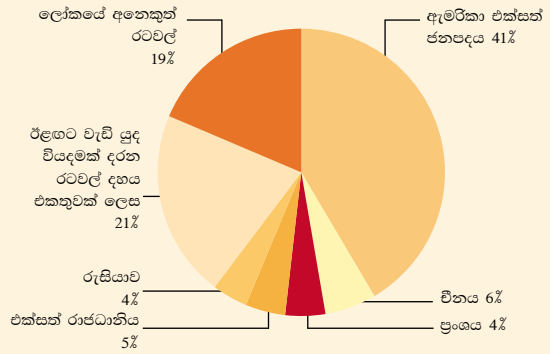
රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය හා රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු

තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනයක් අත්පත් කර ගැනීම සහ දිළිඳු බව තුරන් කිරීම සඳහා, සාමය ඉතා වැදගත් පූර්ව අවශ්‍යතාවයකි. මක්නිසාදයත්, යුද්ධය හා බැඳුණු අහිතකර ප්‍රතිඵලයක, භෞතික සම්පත් විනාශවීමේ සිට මිනිස් ජීවිත අහිමිවීම දක්වා වූ පුළුල් පරාසයක පැතිර පැවතීමයි. මීට අමතරව, යුද්ධය හේතුවෙන් ඵලදායී අංශවල සිට එතරම් ඵලදායී නොවන අංශවලට සම්පත් ගලා යාම සිදුවේ. එබැවින්, ආර්ථික සංවර්ධනයේ සහ නිදහසේ නියම ප්‍රතිලාභ හුක්කි විදීමට හැකිවන්නේ සාමය පවතින කාලයේ දී පමණක් බැවින්, සාමය සියල්ලටම වඩා වැදගත් වේ.

මානව ඉතිහාසයේ යුද වැදීමේ විශාල ප්‍රමාණයක් පැවති අතර අද පවා අභ්‍යන්තර හා අන්තර්ජාතික ගැටුම් හා යුදමය වාතාවරණයන් නිතර ඇතිවනු දැකිය හැකිය. අවාසනාවන්ත ලෙස, යුද කටයුතු සඳහා හමුදාමය සහ අනෙකුත් වියදම් විශාල ප්‍රමාණයක් දැරීමට සිදු වන අතර එම වියදම අවසානයේ දී ජනතාව විසින් දැරිය යුතු වනු ඇත. ස්ටොක්හොල්ම් අන්තර්ජාතික සාම පර්යේෂණ ආයතනයට අනුව, 2008 වසරේ දී ලෝක යුද වියදම එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 1,464 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇත¹. එය 2007 වසරට වඩා සියයට 4 ක වැඩිවීමක් වන අතර 1999 වසරට සාපෙක්ෂව සියයට 45 ක වැඩිවීමකි.

රූප සටහන වි.ස. 11.1

ගෝලීය යුද වියදමේ ව්‍යාප්තිය - 2008

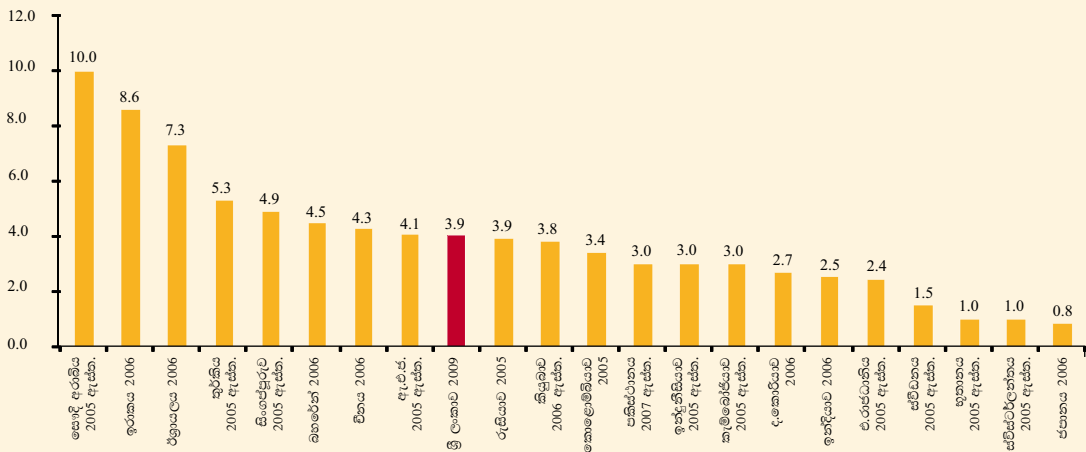
මූලාශ්‍රය : ස්ටොක්හොල්ම් අන්තර්ජාතික සාම පර්යේෂණ ආයතනය, වාර්ෂික ඉන්පටය - 2009

මෙය ලෝකයේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 2.4 කට සමාන වන අතර ඒක පුද්ගල යුද වියදම එ.ජ. ඩොලර් 217 කි.

ලෝකයේ රටවල් අතර යුද වියදම බෙදීමේ දැඩි විෂමතාවයක් පවතී. රූප සටහන වි.ස. 11.2 හි පෙන්නුම් කරන පරිදි ගැටුම්කාරී තත්ත්වයක් නොපැවතිය දී පවා සමහර රටවල් ඉහළ යුද වියදමක් දරන බව විශේෂයෙන්ම සඳහන් කළ හැකිය.

රූප සටහන වි.ස. 11.2

තෝරාගත් රටවල යුද වියදම (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

මූලාශ්‍රය : මධ්‍යම රහස් තොරතුරු කාර්යාංශය - ලෝක තොරතුරු කෘතිය

1 ස්ටොක්හොල්ම් අන්තර්ජාතික සාම පර්යේෂණ ආයතනයේ නිර්වචනයට අනුව, සාම හමුදා ද ඇතුළත්ව සියලුම හමුදාවන්, ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශ සහ ආරක්ෂක ව්‍යාපෘතිවල නිරතව සිටින අනෙකුත් රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතන, පුහුණුව ලබා ආයුධ සන්නද්ධ හමුදාමය මෙහෙයුම්වලට හා අනෙකුත් හමුදාමය හුම් ක්‍රියාකාරකම්වල නිරතවන බවට තීරණය කළ හැකි යුද හමුදා බලඇණිවලට සමාන අනෙකුත් හමුදා යනාදියට අදාළ සියලුම ප්‍රාග්ධන හා පුනරාවර්තන වියදම්, ආරක්ෂක වියදම්වලට ඇතුළත් වේ.

6.4 සංඛ්‍යා සටහන කාර්යයන් අනුව වියදම් වර්ගීකරණය

ශීර්ෂය	2009		
	2008	අනුමත ඇස්තමේන්තු	තාවකාලික
රුපියල් මිලියන			
මුළු වර්තන වියදම	743,710	823,511	879,575
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	207,348	218,598	224,281
සිවිල් පරිපාලනය	36,150	43,213	37,723
ආරක්‍ෂක කටයුතු	134,710	134,260	144,284
පොදු නීතිය හා ආරක්‍ෂාව	36,487	41,125	42,274
සමාජ සේවා	240,768	266,168	260,071
අධ්‍යාපනය	77,141	81,827	82,414
සෞඛ්‍යය	55,874	60,726	58,789
සුඛසාධන	94,789	109,878	105,017
ප්‍රජා සේවා	12,963	13,736	13,852
ආර්ථික සේවා	80,303	84,148	85,188
කෘෂිකර්මය හා වාරිමාර්ග	41,579	41,566	43,967
බලශක්ති සහ ජල සම්පාදන	3,323	4,154	3,429
ප්‍රවාහන සහ සන්නිවේදනය	29,587	30,065	31,068
වෙනත්	5,814	8,363	6,724
අනෙකුත්	215,291	254,597	310,035
එයින් පොලී ගෙවීම	212,475	250,438	309,675
මුළු ප්‍රාග්ධන වියදම සහ ණය දීම	263,860	370,765	330,448
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	34,404	39,693	20,094
සිවිල් පරිපාලනය	29,675	36,685	18,685
පොදු නීතිය හා ආරක්‍ෂාව	4,728	3,008	1,409
සමාජ සේවා	60,236	97,738	53,938
අධ්‍යාපනය	22,942	36,269	18,093
සෞඛ්‍යය	18,674	25,953	12,664
නිවාස	4,826	9,659	5,291
ප්‍රජා සේවා	13,794	25,857	17,891
ආර්ථික සේවා	168,879	304,054	256,411
කෘෂිකර්මය හා වාරිමාර්ග	17,681	34,255	22,105
බලශක්ති සහ ජල සම්පාදන	48,783	80,326	59,983
ප්‍රවාහන සහ සන්නිවේදනය	82,916	148,934	139,104
වෙනත්	19,499	40,539	35,219
අනෙකුත්	341	350	5
උග්‍රණ වියදම්	-	-71,071	-
මුළු වියදම හා ණය දීම	1,007,569	1,194,276	1,210,023
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස			
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	5.5	5.0	5.1
සමාජ සේවා	6.8	7.0	6.5
ආර්ථික සේවා	5.6	7.4	7.1
අනෙකුත්	4.9	4.9	6.4
එයින් පොලී ගෙවීම	4.8	4.8	6.4
මුළු වියදම හා ණය දීම	22.8	22.9	25.1

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය

දරන ලද රාජ්‍ය ආයෝජන රුපියල් බිලියන 53.9 ක් විය. එයින් අධ්‍යාපන අංශය සඳහා රුපියල් බිලියන 18.1 ක් ද සෞඛ්‍ය අංශය සඳහා රුපියල් බිලියන 12.7 ක් ද ආයෝජනය කරනු ලැබීය. අධ්‍යාපන අංශය සඳහා කරන ලද ආයෝජන, අධ්‍යාපනික යටිතල පහසුකම් ඉහළ නැංවීම සහ තෝරාගත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශවල හඳුනාගත් පාසල් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා යොමුවිය. සෞඛ්‍ය අංශය සඳහා සිදු කරන ලද රාජ්‍ය ආයෝජන, දැඩි ලෙස සෞඛ්‍ය පහසුකම් අවශ්‍ය ජනතාව පිළිබඳව අවධානය යොමු කරමින් ඔවුන්ට සෞඛ්‍ය සේවාවන් සඳහා ඇති අවකාශ පුළුල්

කිරීමට සහ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ යටිතල සහ අනෙකුත් පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා යොමු විය.

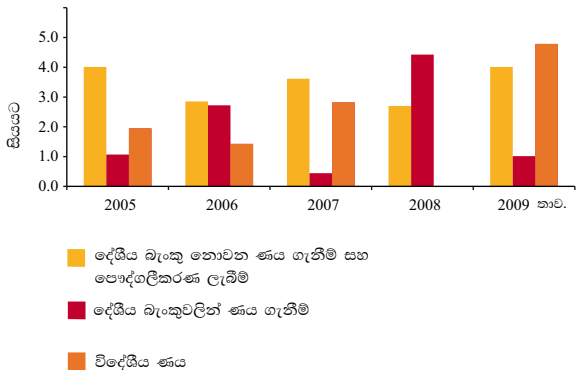
ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන්

2009 වසරේ සමස්ත අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සංශෝධිත ඇස්තමේන්තු මගින් අපේක්ෂා කළ සියයට 7.0 සමඟ සසඳන කල සියයට 9.8 ක් (රුපියල් බිලියන 473.4) දක්වා වැඩි විය. මෙය, පසුගිය වසර තුන තිස්සේ අඛණ්ඩව පැවති සමස්ත අයවැය හිඟය අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවය ආපසු හැරවීමකි. වසර තුළ දී, රජයේ ආදායම සැලකිය යුතු ලෙස පහළ යාම, පුනරාවර්තන වියදම ඇස්තමේන්තු ඉක්මවා යාම සහ රාජ්‍ය ආයෝජන අපේක්ෂිත මට්ටම ඉක්මවා යාම, අයවැය හිඟය මෙසේ ඉහළ යාමට බලපෑ ප්‍රධාන හේතු විය. රජයේ නිර්-ඉතුරුම් ලෙස නිර්වචනය කරනු ලබන වර්තන ගිණුමේ හිඟය, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2008 දී වාර්තා කළ සියයට 2.0 ක සහ 2009 සංශෝධිත ඇස්තමේන්තුව තුළින් අපේක්ෂා කළ පරිදි සියයට 2.1 හා සැසඳීමේ දී, සියයට 3.7 දක්වා ඉහළ ගියේය. සමස්ත අයවැය හිඟයෙන් පොලී වියදම් අනහර ගණනය කරනු ලබන ප්‍රාථමික ගිණුමේ හිඟය, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස, 2008 දී වාර්තා වූ සියයට 2.2 සිට සියයට 3.4 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. පොලී වියදම ඇතුළත් නොවන වර්තන වියදම්, ආදායමේ වර්ධනය ඉක්මවා යාම මෙම තත්ත්වය උද්ගතවීමට හේතු වී ඇත.

අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම

2009 දී, සමස්ත අයවැය හිඟය පියවීම සඳහා 2008 වසරට සාපේක්ෂව, විදේශීය මූලාශ්‍ර සැලකිය යුතු ලෙස දායක විය. සංශෝධිත ඇස්තමේන්තුව වූ රුපියල් බිලියන 34.4 ක ශුද්ධ විදේශීය මූල්‍යනය හා පසුගිය වසරේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 4.6 ක ශුද්ධ ණය

6.5 රූප සටහන අයවැය හිඟය මූල්‍යනය (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

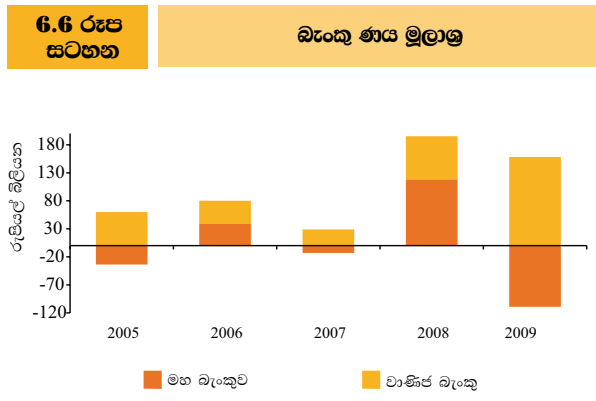
6.5 සංඛ්‍යා සටහන	දේශීය ණයගැනීමේ මූලාශ්‍ර			
	රුපියල් බිලියන			
ශීර්ෂය	2006	2007	2008	2009 තාවකාලික
ණය උපකරණ අනුව	163.8	127.7	314.3	242.6
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (අ)	97.4	52.8	192.4	201.9
භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (ආ)	20.3	37.1	69.8	49.0
රුපියල් ණය	-23.8	10.3	-1.5	-17.7
ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර	34.3	23.6	65.5	7.6
මහ බැංකු තාවකාලික අත්තිකාරම්	9.3	11.7	15.6	-2.4
අනෙකුත්	26.3	-7.8	-27.5	4.2
ආයතන අනුව	163.8	127.7	314.3	242.6
බැංකු	80.0	15.8	195.2	49.0
බැංකු නොවන	83.8	112.0	119.0	137.7

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය

(අ) විදේශීය ආයෝජකයින් වෙත 2007, 2008, 2009 දී නිකුත් කරන ලද සහ විදේශීයන්හි වෙසෙන ශ්‍රී ලාංකිකයින් හා විදේශගත ශ්‍රී ලාංකික ශ්‍රමිකයින්ට 2009 දී නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වටිනාකම් ඇතුළත් නොවේ.
(ආ) විදේශීය ආයෝජකයින් වෙත 2008, 2009 දී නිකුත් කරන ලද සහ විදේශීයන්හි වෙසෙන ශ්‍රී ලාංකිකයින් හා විදේශගත ශ්‍රී ලාංකික ශ්‍රමිකයින්ට 2009 දී නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වටිනාකම් ඇතුළත් නොවේ.

ගෙවීම් සමග සසඳන විට ශුද්ධ විදේශ මූල්‍යනිය රුපියල් බිලියන 230.8 ක් විය. ඒ අනුව, 2009 වසර තුළ ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනිය, 2008 වසර තුළ වූ රුපියල් බිලියන 314.3 ක් හා සංශෝධිත ඇස්තමේන්තුව වූ රුපියල් බිලියන 308.5 ක් සමග සසඳන කල රුපියල් බිලියන 242.6 ක් දක්වා අඩු විය. කෙසේ වුවද, 2008 වසරේ ලෝක මූල්‍ය අර්බුදය පැතිරයාමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙසින්, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල සිදුකර තිබූ විදේශීය ආයෝජන රටෙන් පිටට ගලායාම සහ විදේශීය ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළවලින් අරමුදල් ලබාගැනීමේ දී පැවති දුෂ්කරතා ද හේතුවෙන්, වසරේ ප්‍රථම භාගයේ දී විදේශීය මූලාශ්‍රවලින් ණය ලබාගැනීම පහළ මට්ටමක පැවතුණි. එම නිසා, වසරේ පළමු භාගයේ දී, අයවැය හිඟය පියවීම සඳහා දේශීය මූල්‍යනියන්ගෙන් වැඩි ආයතනවලින් ලබාගැනීමට රජයට සිදුවිය. කෙසේ වුවද, 2009 මැයි මාසයේ දී රටේ ගැටුම්කාරී වාතාවරණය අවසන්වීම සහ 2009 ජූලි මාසයේදී, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ සම්පූර්ණ ණය පහසුකම් ලැබීම සමග මෙම තත්ත්වය කැපීපෙනෙන ලෙස වෙනස් විය. දෙවන ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව සාර්ථකව නිම කිරීම සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල විදේශීය ආයෝජන ඉහළයාම හේතුවෙන් වසරේ දෙවන භාගයේ දී විදේශීය මූල්‍යනිය කැපීපෙනෙන ලෙස ඉහළ ගියේය.

2009 දී, රජය බැංකු අංශයෙන් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 49.0 දක්වා කැපීපෙනෙන ලෙස අඩු විය. එය මහ බැංකුව වෙත සිදු කරන ලද රුපියල් බිලියන 109.2 ක ණය ආපසු ගෙවීම් සහ

වාණිජ බැංකුවලින් ලබාගන්නා ලද රුපියල් බිලියන 158.3 ක ශුද්ධ ණය ගැනීමවල ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයක් වේ. ඒ අනුව, 2008 දී දේශීය ශුද්ධ මූල්‍යනිය සඳහා සියයට 62 ක්ව පැවති බැංකු අංශයේ ආයතනවල, 2009 දී සියයට 20 ක් දක්වා පහළ ගියේය. බැංකු නොවන අංශයෙන් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය සමස්ත දේශීය මූල්‍යනියන්ගේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සැලකූ විට, 2008 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 38 සිට 2009 දී සියයට 80 දක්වා ඉහළ ගියේය. පසුගිය වසරවල දී මෙන්ම, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව තවදුරටත් බැංකු නොවන අංශයේ ප්‍රධාන ආයතනික ආයෝජකයින් වූහ.

පසුගිය වසරවල දී මෙන්ම, ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනිය ප්‍රධාන වශයෙන් ණය උපකරණ පාදක කරගත් ණය ගැනීමවලින් සමන්විත විය. ණය උපකරණ මගින් ලබාගත් ශුද්ධ ණය ගැනීම් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (රුපියල් බිලියන 49.0), භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (රුපියල් බිලියන 201.9), ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවලින් (රුපියල් බිලියන 7.6) ලද ණය ගැනීම් සහ රුපියල් ණය (රුපියල් බිලියන 17.7) ආපසු ගෙවීමවලින් සමන්විත විය. 2008 දී මෙන්ම මෙම වසරේදී ද ණය උපකරණ පදනම් කරගත් ණයවල පරිණත කාලය වැඩි වශයෙන් ම මැදිකාලීන විය. කෙසේ වුවද, 2009 වසරේ දෙවන භාගයේ දී දේශීය පොලී අනුපාත පහළ යාමත් සමග මෙම ණය, වඩාත් දිගුකාලීන පරිණත කාලයක් කෙරෙහි සුළු වශයෙන් නැඹුරු විය. 2009 වසර තුළ දී සමස්ත දේශීය ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණයෙන්, උපකරණ නොවන මූලාශ්‍රවලින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 1.8 ක් විය.

2009 වසරේ දී විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ලබාගන්නා ලද දේශීය ණය සඳහා ශුද්ධ ණය ආපසු ගෙවීමක් සිදුවිය. වසර තුළ දී ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මගින් රුපියල් බිලියන 62.0 ක (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 541.1 ක) දළ ණය ගැනීමක් සහ රුපියල් බිලියන 54.5 ක (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 475.3 ක) ණය ආපසු ගෙවීමක් සිදුවිය. මේ අතර, අක්වෙරළ බැංකු

ඒකක මගින් රුපියල් බිලියන 11.4 ක (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 100 ක) දළ ණය ගැනීමක් සහ රුපියල් බිලියන 19.3 ක (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 168.0 ක) ණය ආපසු ගෙවීමක් ද සිදු වී ඇත. ඒ අනුව, විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ලබාගන්නා ලද දේශීය ණය සඳහා රුපියල් මිලියන 280 ක (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 2.2 ක) ශුද්ධ ණය ආපසු ගෙවීමක් සිදු වී ඇත.

2009 වසරේ අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ දී විදේශීය මූලාශ්‍රවලින් සැලකිය යුතු තරම් ප්‍රමාණයක් උපයෝජනය කිරීමට රජයට හැකි විය. 2009 දී උපයෝජනය වූ සමස්ත විදේශීය දළ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 355.8 ක් (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 3,103.2 ක්) වූ අතර, මේ සඳහා රුපියල් බිලියන 57.4 ක (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 500 ක) ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව සහ රුපියල් බිලියන 146.9 ක (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 1,278 ක) භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල විදේශීය ආයෝජන දායක විය. මේ අතරින්, සියයට 21.7 ක (රුපියල් බිලියන 77.3 ක) පමණ ප්‍රමාණයක් සහනදායී පදනම යටතේ ද ඉතිරිය සහනදායී නොවන පදනම යටතේ ද ලබාගන්නා ලදී. මුළු විදේශීය ණයවලින් සියයට 41.2 ක පමණ ප්‍රමාණයක් ද්විපාර්ශ්වීය සහ බහුපාර්ශ්වීය සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගෙන් ලද ව්‍යාපෘති ණය විය. ජපානය, චීනය සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව ව්‍යාපෘති ණය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්ම දායක වී ඇත. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල පිළිවෙලින් සිදුකර ඇති විදේශීය ආයෝජන වන රුපියල් බිලියන 32.1 ක් සහ රුපියල් බිලියන 114.8 ක් ද 2009 වසරේ සමස්ත ශුද්ධ විදේශීය ණය උපයෝජනයට ඇතුළත්ව පවතී.

6.4 උප රාජ්‍ය ආයතනවල අයවැය කටයුතු

පළාත් පාලන සහ පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය විසින් 2009 වසරේ දී ද උප රාජ්‍ය ආයතනවල කටයුතු සම්පව සම්බන්ධීකරණය කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ උප රාජ්‍ය ආයතන පද්ධතිය පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන ආයතනවලින් සමන්විත වේ. ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට සිදුකරන ලද 13 වන සංශෝධනය යටතේ පළාත් සභා 9 ක් පිහිටුවා ඇත. 2009 වසර අවසානය වන විට රටෙහි පළාත් පාලන ආයතන පද්ධතිය මහ නගර සභා 18 ක්, නගර සභා 42 ක් සහ ප්‍රාදේශීය සභා 270 ක් ද වශයෙන් ආයතන 330 කින් සමන්විත විය. පෙර වසරවල දී මෙන්ම, මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් අනුමත කරනු ලැබූ අයවැය ප්‍රතිපාදන පළාත් පාලන සහ පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය හරහා උප රාජ්‍ය ආයතනවලට ලබාදෙන ලදී. වර්ෂය

තුළ දී, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ප්‍රමුඛතාවය ලබාදීමේ අරමුණින්, උප රාජ්‍ය ආයතනවල පරිපාලන ධාරිතාවයන් සහ හැකියාවන් වර්ධනය කිරීමට හා උප රාජ්‍ය ආයතන මට්ටමේ දී ආයෝජන වැඩි කිරීමට ද අමාත්‍යාංශය කටයුතු කරන ලදී.

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය තුළින් ලෙස සිදුකිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින්, මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් වසර තුළ දී ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් ගන්නා ලදී. මුදල් කොමිෂන් සභාව සහ පළාත් සභා ඒකාබද්ධව සකස් කළ නව මාර්ගෝපදේශ යටතේ, ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය, සමාජ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය, කර්මාන්ත සංවර්ධනය, කෘෂිකර්ම සංවර්ධනය සහ ප්‍රජා සංවර්ධනය යන ප්‍රධාන කාණ්ඩ 5 ක් යටතේ ප්‍රාග්ධන අයවැය සඳහා අංශ 23 ක් හඳුනාගෙන ඇත. ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ප්‍රවේශ වැඩසටහන යටතේ සබරගමුව, වයඹ සහ බස්නාහිර පළාත් විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ ව්‍යාපෘති යෝජනා නියාමන කමිටුවේ නිර්දේශ මත පදනම්ව මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් අනුමත කරන ලදී.

පළාත් අතර අරමුදල් වෙන්කිරීමේ දී පවත්නා විෂමතා ඉවත්කිරීමේ අරමුණින් 2009 වසරේ සිට ඉදිරියට පළාත් සභාවල මූල්‍ය තත්ත්වය විමර්ශනය කිරීමට මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වා දී ඇත. මෙය මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් අයවැය ප්‍රතිපාදන සාධාරණ ලෙස බෙදාහැරීම සහතික කිරීමට උපකාරී වනු ඇත. මේ අතර, මධ්‍යම රජයේ මුළු ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණය තීරණය කිරීම සහ වෙන් කළ ප්‍රතිපාදන පළාත් අතර බෙදාහැරීම සඳහා පළාත්වල මූල්‍ය අවශ්‍යතා පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් තක්සේරුවක් මත පදනම්ව, තාර්කික නිර්ණායකයන් ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාවලියෙහි මුදල් කොමිෂන් සභාව නිරත වේ. මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් වර්තමාන පළාත් අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගනිමින් පළාත් සඳහා විශේෂිත වූ සංවර්ධන ප්‍රදාන හා උපමාන පාදක ප්‍රදාන වියදම් සඳහා නිකුත් කර තිබූ චක්‍රලේඛ සංශෝධනය කර ඇත. පළාත් සභාවල මෙහෙයුම් කටයුතු කාර්යක්ෂමව ඉටු කිරීමට බලපාන ප්‍රධාන බාධකය වී ඇත්තේ පළාත් මට්ටමේ අරමුදල් අවශ්‍යතා සහ මධ්‍යම ආණ්ඩුව මගින් ප්‍රතිපාදන වෙන්කිරීම අතර පවත්නා පරතරයයි.

පළාත් සභාවල ක්‍රියාකාරීත්වය

2009 දී පළාත් සභාවල මුළු ආදායම, රුපියල් බිලියන 29.4 ක් දක්වා සියයට 6 කින් අඩු විය. වසර තුළ දේශීය ආර්ථික කටයුතුවල මන්දගාමීත්වය පිළිබිඹු කරමින්, බස්නාහිර පළාත් සභාවේ ආදායම සියයට 10 කින් පහළ යාම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු විය.

6.6 සංඛ්‍යා සටහන	පළාත් සභාවල අයවැය තත්ත්වය			
	රුපියල් මිලියන			
ශීර්ෂය	2006	2007	2008	2009
	තාවකාලික			
මුළු ආදායම	19,481	25,868	31,368	29,433
බදු ආදායම	16,586	21,473	25,992	24,907
බදු නොවන ආදායම	2,895	4,395	5,376	4,526
මුළු වියදම	94,470	113,067	120,011	130,260
වර්තන වියදම	76,428	92,721	103,199	111,336
එයින් වැටුප් හා වේතන	60,497	74,711	79,717	85,855
ප්‍රාග්ධන වියදම්	18,042	20,346	16,812	18,924
මධ්‍යම රජයේ පැවැරුම්	79,029	88,317	88,942	93,999
සාමූහික ප්‍රදාන	62,342	70,742	76,773	77,386
උපමාන පාදක ප්‍රදාන	790	1,208	2,304	2,276
අනුරූපිත ප්‍රදාන	221	205	-	-
පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන	7,345	6,995	7,262	10,945
විශේෂ යෝජනා ක්‍රම සඳහා විදේශීය ප්‍රදාන	8,331	9,167	2,603	3,393

මූලාශ්‍රය: පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

කෙසේ වුවද, පෙර වසරවලදී මෙන්ම, පළාත් සභාවල ආදායමේ ප්‍රධාන දායකත්වය බස්නාහිර පළාත් සභාව මගින් අඛණ්ඩව දරන ලදී.

2009 වසරේ දී පළාත් සභාවල පුනරාවර්තන වියදම සියයට 8 කින් වැඩි විය. පළාත් සේවාවලට නව බඳවා ගැනීම් සිදුකිරීම සහ ජීවන වියදම් දීමනාව ඉහළ යාම හේතුකොට, මුළු පුනරාවර්තන වියදමෙන් සියයට 77 ක් වන සේවක වැටුප් හා දීමනා වැඩිවීම, පුනරාවර්තන වියදම් වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. පළාත් සභාවල සේවක වැටුප් හා වේතනවලින් වැඩිම ප්‍රමාණයක් අධ්‍යාපන හා සෞඛ්‍ය අංශ සඳහා වූ අතර, ඉතිරිය භාණ්ඩ හා සේවා මිල දී ගැනීම සම්බන්ධ අනෙකුත් වියදම් විය.

2009 වසරේ දී පළාත් සභාවල මුළු ආයෝජන වියදම රුපියල් බිලියන 18.9 ක් දක්වා සියයට 13 කින් වැඩි විය. පළාත් සභාවල ආයෝජන වැඩසටහන් ප්‍රධාන වශයෙන්ම පළාත්වලට විශේෂිත වූ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති, විදේශ අරමුදල් යටතේ සිදු කරන විශේෂ ව්‍යාපෘති සහ උපමාන පාදක ප්‍රදාන මෙන්ම රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය යටතේ සිදුකරන ව්‍යාපෘතිවලින් සමන්විත විය. මහ නගර සභා සහ අපද්‍රව්‍ය කොමිෂන්වලට පොහොර බවට පරිවර්තනය කිරීමේ ව්‍යාපෘති දෙකක්, සංචාරක හා සංචාරක සම්පත් වර්ධන ව්‍යාපෘතිය, බස්නාහිර පළාතේ නගර සභා ප්ලාස්ටික් ප්‍රතිචක්‍රීයකරණ ව්‍යාපෘතිය, දරිද්‍රතාවය දුරුකරලීම සඳහා ආංශික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සහ වයඹ පළාතේ කර්මාන්ත පුර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය යටතේ ක්‍රියාත්මක කරන මෙම ව්‍යාපෘතිවලට ඇතුළත් විය. පින්තවල අලි

අනාථාගාරය අසල සංචාරක කටයුතු සංවර්ධනය කිරීම ඉලක්ක කරගත් මා ඔය ප්‍රදේශ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ ද කටයුතු සිදුකෙරෙමින් පැවතුණි.

2009 වසරේ දී, පළාත් සභාවලට මධ්‍යම රජයෙන් කරන ලද පැවැරුම්, රුපියල් බිලියන 94 ක් දක්වා සියයට 6 කින් වැඩි විය. පෙර වසරවල දී මෙන්ම, රජයේ පැවැරුම්වලින් වැඩි ප්‍රමාණය එනම්, සියයට 82 ක් සාමූහික ප්‍රදාන විය. මෙය ප්‍රධාන වශයෙන් පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා විය. ඉතිරිය පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන, උපමාන පාදක ප්‍රදාන සහ විශේෂ යෝජනා ක්‍රම සඳහා විදේශීය ප්‍රදාන විය.

පළාත් පාලන ආයතනවල ක්‍රියාකාරිත්වය

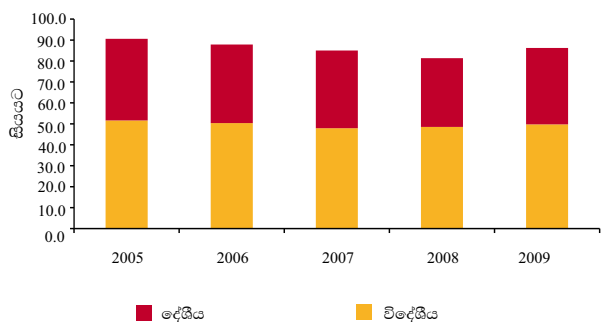
පළාත් පාලන ආයතනවලට පවරා දී ඇති ආදායම් මාර්ග හා රජයෙන් ලැබෙන පැවැරුම්, මෙම ආයතනවල කටයුතු සඳහා අරමුදල් ලැබෙන ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර වේ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය යටතේ පැවරී ඇති පරිදි දේපළ පැවැරුම් බදු හා උසාවි දඩ වැනි පවරා ඇති ආදායම් එක්රැස් කිරීමේ දී පළාත් පාලන ආයතනවල නියෝජිතයකු ලෙස පළාත් සභා කටයුතු කරයි.

6.5 රාජ්‍ය ණය සහ ණය සේවාකරණ ගෙවීම්

රාජ්‍ය ණය

2009 වසර අවසානයේ දී, නොපියවූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය, 2008 වසර අවසානයේ දී වූ රුපියල් බිලියන 3,589.0 සිට රුපියල් බිලියන 4,161.4 ක් දක්වා සියයට 16 කින් වැඩි විය. 2008 වසරේ දී ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 81.4 ක් වූ නොපියවූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය, 2009 දී ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 86.2 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. නාමික ද.දේ.නි.යෙහි අඩු වර්ධන වේගය සහ අයවැය

6.7 රූප සටහන නොපියවූ රාජ්‍ය ණය (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

6.7 සංඛ්‍යා සටහන	රජයේ නොපියවූ ණය (වර්ෂය අවසානයට)			
	රුපියල් මිලියන			
ශීර්ෂය	2006	2007	2008	2009 තාවකාලික
මුළු ණය	2,582,648	3,041,685	3,588,962	4,161,422
දේශීය ණය (අ)	1,479,230	1,715,199	2,140,228	2,400,955
පරිණත කාලය අනුව				
කෙටි කාලීන	313,218	363,199	516,365	560,646
මැදි හා දිගු කාලීන	1,166,012	1,351,999	1,623,863	1,840,309
ආයතන අනුව				
බැංකු (ආ)	395,470	415,318	657,424	705,765
බැංකු නොවන	1,083,660	1,299,779	1,482,703	1,695,089
විදේශීය ණය	1,103,418	1,326,487	1,448,734	1,760,467
ණය වර්ගය අනුව				
සහනදායී ණය	1,023,077	1,099,911	1,227,222	1,271,142
සහනදායී නොවන ණය	31,894	45,308	57,491	78,649
වාණිජ ණය	48,448	181,268	164,020	410,677
ව්‍යවහාර මුදල් අනුව				
වි.ගැ.හි.	465,679	508,241	531,849	567,502
එ.ජ. ඩොලර්	185,647	266,645	280,435	330,842
ජපාන යෙන්	317,220	338,621	445,596	452,758
යුරෝ	98,312	121,460	132,047	143,566
වෙනත්	36,560	91,520	58,807	265,799
සටහන: විනිමය අනුපාතයේ විචලනය	108,579	71,646	117,785	23,114

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) 2003 නොවැම්බර් මස ස.නො.ස වෙනුවෙන් වාණිජ බැංකු වෙත නිකුත් කරන ලද රුපියල් මිලියන 4,397 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඇතුළත් නොවේ.

(ආ) අක්වෙරළ බැංකු ඒකකයන්ගෙන් (OBUs) ලබා ගත් නොපියවූ ණය ඇතුළත්වේ.

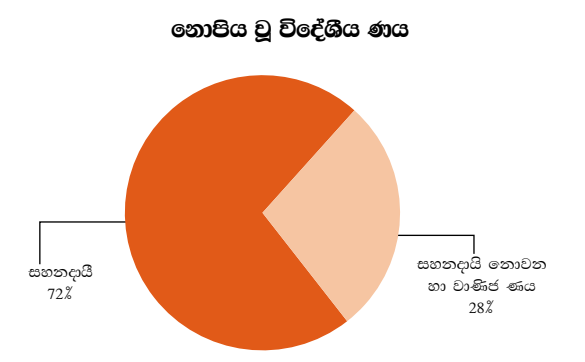
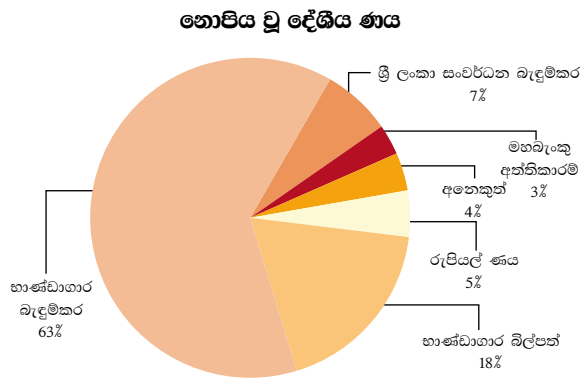
හිඟය ඉහළ යාම යන කරුණුවල ඒකාබද්ධ බලපෑම, 2009 දී මෙම අනුපාතය වැඩිවීමට හේතු විය. 2009 වසර අවසානයේ දී පැවති නොපියවූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 58 ක් දේශීය ණය වූ අතර ඉතිරි සියයට 42 විදේශීය ණය විය. ද.දේ.නි.යෙන් දේශීය ණය ප්‍රමාණය සියයට 49.8 ක් ද විදේශීය ණය ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 36.5 ක් ද විය.

2009 දී දේශීය ණය ප්‍රමාණය, සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු ප්‍රතිශතයක් විය. විශේෂයෙන්ම, වසරේ දෙවන භාගයේ දී සිදු කරන ලද දෙවන ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා විදේශීය ආයෝජන ඉහළ යාම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු විය. කෙසේ වුව ද, 2008 වසරේ දී සමස්ත දේශීය ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 76 ක් ව පැවති මැදි හා දිගුකාලීන ණය ප්‍රමාණය 2009 දී සියයට 77 ක් දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය. පසුගිය වසරවල දී පැවති ප්‍රවණතාවය අඛණ්ඩව පවත්වා ගනිමින්, මැදි හා දිගුකාලීන දේශීය ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 82 ක් සඳහා ආයතනවල ලබා දෙමින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර, ප්‍රධානතම දේශීය ණය උපකරණය ලෙස ක්‍රියා කරයි. තවද, 2008 වසරේ දී මුළු දේශීය ණය ප්‍රමාණයෙන්

සියයට 60 ක ප්‍රමාණයක් වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, 2009 වසරේ දී සියයට 63 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර අළුතින් නිකුත් කිරීම සහ කෙටිකාලීන ණය උපකරණ, විශේෂයෙන්ම භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර බවට පරිවර්තනය කිරීම මෙම වර්ධනය සඳහා විශාල වශයෙන් දායක විය. කෙටිකාලීන ණය උපකරණ අතරින් ප්‍රධාන වන භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මගින් ලබාගෙන ඇති ණය ප්‍රමාණය වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 441.0 දක්වා රුපියල් බිලියන 38.4 කින් ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, කෙටිකාලීන ණය සංයුතියේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ප්‍රතිශතය 2008 වසරේ දී පැවති සියයට 78 සිට සියයට 79 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය. වෙළෙඳපොළේ අලෙවි කළ නොහැකි ණය උපකරණ භාවිතය අඩුකිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව පවත්වාගනිමින්, රුපියල් ණය නිකුත්කිරීම ක්‍රමානුකූලව අඩු කරන ලද අතර, 2009 දී රුපියල් ණය සඳහා රුපියල් බිලියන 17.7 ක ශුද්ධ ණය ගෙවීමක් සිදු විය.

බැංකු නොවන අංශයෙන් ලබාගෙන, නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය 2009 දී රුපියල් බිලියන 1,695.1 ක් දක්වා

6.8 රූප සටහන නොපියවූ රාජ්‍ය ණය සංයුතිය - 2009

සියයට 14 කින් ඉහළ ගියේය. මෙය, බැංකු නොවන අංශය සතුව පැවති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් සියයට 61 කින් හා සියයට 11 කින් ඉහළයාම මගින් පෙන්නුම් කෙරිණි. පසුගිය වසරවල දී මෙන්ම සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව, බැංකු නොවන අංශයේ නොපියවූ ණය ප්‍රමාණයෙන් පිළිවෙලින්, සියයට 48 ක් හා සියයට 15 ක් සඳහා දායක වෙමින්, එම අංශයේ ප්‍රධානතම ආයෝජකයින් බවට පත්ව ඇත.

2009 වසරේ දී දේශීය බැංකු පද්ධතියෙන් ලබාගෙන නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 705.8 ක් දක්වා සියයට 7 කින් වර්ධනය විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙන් ලබාගෙන නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය, රුපියල් බිලියන 109.6 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 129.7 කින් අඩු වූ අතර වාණිජ බැංකු සම්බන්ධව අදාළ අගය, රුපියල් බිලියන 596.2 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 178.0 කින් ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, දේශීය අංශයේ නොපියවූ ණය ප්‍රමාණයෙන් බැංකු අංශය සතු ප්‍රමාණය, 2008 වසරේ පැවති සියයට 31 ක සිට 2009 දී සියයට 29 දක්වා අඩු විය. පසුගිය වසරේ දී මහ බැංකුව සතුව පැවති රුපියල් බිලියන 163.6 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය, රුපියල් බිලියන 37.4 ක් දක්වා අඩු වීම මහ බැංකුවෙන් ලබාගෙන නොපියවූ ණය ප්‍රමාණයේ කැපීපෙනෙන අඩුවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මීට වෙනස්ව, වාණිජ බැංකු සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර පිළිවෙලින් රුපියල් බිලියන 160.1 ක් හා රුපියල් බිලියන 188.6 ක් දක්වා සැලකිය යුතු පරිදි ඉහළ ගියේය. වාණිජ බැංකුවලින් ලබාගෙන නොපියවූ විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල්වලින් ලබාගත් දේශීය ණය ප්‍රමාණය, වසර තුළ දී සුළු වශයෙන් අඩු විය. අක්වෙරළ බැංකු ඒකක වෙත එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 68 ක ශුද්ධ ණය ගෙවීම් සහ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මගින් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 66 ක ශුද්ධ ණය ගැනීම් සමග, 2008 වසරේ දී වාර්තා වූ එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 1,686 ක විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ලබාගෙන නොපියවූ මුළු ණය ප්‍රමාණය 2009 දී එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 1,684 ක් දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය.

2009 දී, නොපියවූ මුළු විදේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 1,760.5 ක් දක්වා සියයට 22 කින් වැඩි විය. 2008 දී එය ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 32.8 ක් වූ අතර 2009 වසර අවසාන වන විට, එය ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 36.5 ක් දක්වා වැඩි විය. සහනදායී ණය ප්‍රමාණය, මුළු විදේශීය ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 72 ක් දක්වා අඩු විය. 2009 දී, සහනදායී නොවන පදනම යටතේ ලබාගත් ණය

ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 78.6 ක් දක්වා සියයට 37 කින් වැඩි වී ඇත. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල විදේශීය ආයෝජන විශාල වශයෙන් ඉහළ යාම සහ දෙවන වරට සිදුකරන ලද ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව හේතුවෙන් නොපියවූ විදේශීය වාණිජ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 410.7 ක් දක්වා සියයට 150 කින් ඉහළ ගියේය. 2008 දී නොපියවූ ව්‍යාපෘති ණය ප්‍රමාණය, සමස්ත විදේශීය ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 87 ක් වූ අතර එය 2009 දී සියයට 77 ක් දක්වා පහළ ගියේය.

2009 වසරේ නොපිය වූ විදේශීය ණය, ප්‍රධාන වශයෙන් විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් වර්ග හතරකින් සමන්විත විය. එනම් විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් (වි.ගැ.හි.) (සියයට 32.2), ජපාන යෙන් (සියයට 25.7), එ.ජ.ඩොලර් (සියයට 18.8), සහ යුරෝ (සියයට 8.2) විය. වසර තුළ දී, ශ්‍රී ලංකා රුපියල වි.ගැ.හි., එ.ජ.ඩොලර් සහ යුරෝ වලට සාපේක්ෂව පිළිවෙලින්, සියයට 2.46 කින්, සියයට 1.09 කින් හා සියයට 2.60 කින් අවප්‍රමාණය වූ අතර ජපාන යෙන් වලට සාපේක්ෂව සියයට 0.89 කින් අධිප්‍රමාණය විය. ඒ අනුව, 2009 වසරේ දී විනිමය අනුපාත වෙනස්වීම් හේතුවෙන් නොපියවූ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 23.1 කින් ඉහළ ගියේය.

ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස නොපිය වූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනත (FMRA) මගින් ඉලක්කගත මට්ටම (2013 වසරේ දී සියයට 60) දක්වා ගෙන ඒම සඳහා දැඩි කැපවීමක් සහ සාමූහික ප්‍රයත්නයක් දැරිය යුතුව ඇත. විශේෂයෙන්ම 2009 වසරේ ප්‍රථම කාර්තුව තුළ දී, රජයේ ආදායම එක්රැස්කිරීමේ දුර්වලතා හමුවේ අයවැය මූල්‍යනය සඳහා වැඩි වශයෙන් ණය ලබාගැනීමට රජයට සිදු වූ අතර එමගින්, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස නොපිය වූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවය 2009 දී වෙනස් විය. එබැවින්, රජයේ විවිධ ප්‍රතිපත්ති ලේඛනවල දැනටමත් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලියේ ඉදිරියට යාමේ දී, වර්තන වියදම තාර්කිකරණය කිරීම සහ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය (PPPs) වැනි විකල්ප මූල්‍යන ක්‍රමවේද ප්‍රවර්ධනය කිරීම වැදගත් වේ.

ණය සේවාකරණ ගෙවීම්

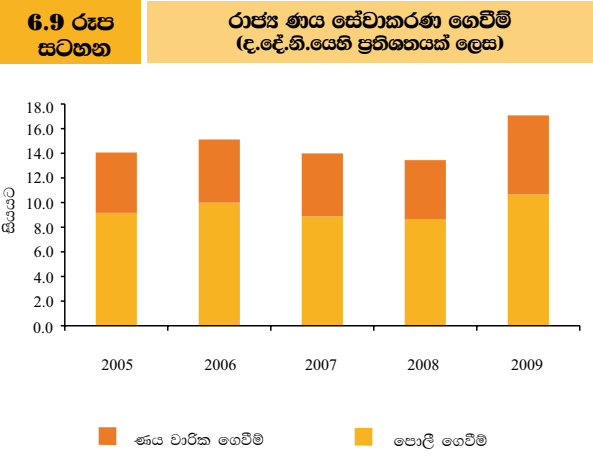
2009 වසරේ දී මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 825.7 දක්වා සියයට 39 කින් ඉහළ ගියේය. මෙය, රුපියල් බිලියන 516.0 ක් වූ ණය වාරික

6.8 සංඛ්‍යා සටහන	රාජ්‍ය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්			
	රුපියල් මිලියන			
ශීර්ෂය	2006	2007	2008	2009 තාවකාලික
ණය සේවාකරණ ගෙවීම්	444,303	500,514	592,804	825,687
දේශීය	381,324	415,089	440,918	675,274
විදේශීය	62,979	85,425	151,886	150,414
ණය ආපසු ගෙවීම්	293,525	317,833	380,330	516,012
දේශීය	247,536	253,719	258,720	401,296
විදේශීය	45,989	64,114	121,609	114,716
පොළී ගෙවීම්	150,778	182,681	212,475	309,675
දේශීය	133,788	161,370	182,198	273,978
කෙටිකාලීන	24,558	53,874	65,364	72,364
මැදි හා දිගුකාලීන	109,230	107,496	116,834	201,613
විදේශීය	16,990	21,311	30,277	35,698

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය

ගෙවීම් (මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්වලින් සියයට 62.5 ක්) සහ රුපියල් බිලියන 309.7 ක් වූ ණය පොලී ගෙවීම්වලින් (මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්වලින් සියයට 37.5) සමන්විත විය. වසර තුළ දී දේශීය මූලාශ්‍ර වෙත ගෙවන ලද ණය ආපසු ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 401.3 ක අගයක් ගත් අතර, විදේශීය මූලාශ්‍ර වෙතුවෙන් කරන ලද ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 114.7 ක් විය. ප්‍රධාන වශයෙන්ම දේශීය ණය සම්බන්ධයෙන් පොලී ගෙවීම්, ඇස්තමේන්තු ඉක්මවායාම හේතුවෙන් 2009 වසරේ දී මුළු ණය පොලී ගෙවීම්, වසර සඳහා වූ අදාළ මූලික ඇස්තමේන්තුව වූ රුපියල් බිලියන 250.4 ට වඩා සැලකිය යුතු තරම් ඉහළ ගියේය. 2005 දී සුනාමියෙන් පසුව සංවර්ධන හවුල්කරුවන් විසින් ස්වේච්ඡාවෙන් ලබාදුන් ණය ගෙවීම් පමාකිරීමේ පහසුකම යටතේ ගෙවීම් පමා කළ ණයවලින් කොටසක් සහ පසුව ගෙවීමේ පදනම යටතේ යුද වියදම් සඳහා ලබාගත් ණය ආපසු ගෙවීම් ද, මෙම වසරේ ණය වාරික ගෙවීම්වලට ඇතුළත් විය.

6.9 සංඛ්‍යා සටහන	රාජ්‍ය ණය දර්ශක				
	දර්ශක	2006	2007	2008	2009 තාවකාලික
රාජ්‍ය ණය/ද.දේ.නි.		87.9	85.0	81.4	86.2
දේශීය ණය/ද.දේ.නි.		50.3	47.9	48.5	49.8
විදේශීය ණය/ද.දේ.නි.		37.5	37.1	32.8	36.5
මුළු විදේශීය ණය/අපනයන (අ)		124.6	127.4	132.2	170.7
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/ද.දේ.නි		15.1	14.0	13.4	17.1
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ ආදායම (ආ)		93.0	88.6	90.5	117.5
එයින් දේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ ආදායම (ආ)		79.8	73.5	67.3	96.1
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ වියදම් (ඇ)		44.1	43.2	43.1	48.1
එයින් දේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ වියදම් (ඇ)		37.9	35.8	32.0	39.3
විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් අපනයන (අ)		7.1	8.2	13.9	14.6
මුළු ණය පොලී ගෙවීම්/ද.දේ.නි.		5.1	5.1	4.8	6.4
දේශීය ණය පොලී ගෙවීම්/ද.දේ.නි.		4.6	4.5	4.1	5.3
දේශීය ණය පොලී ගෙවීම්/රජයේ වර්තන වියදම්		24.4	25.9	24.5	31.1
විදේශීය ණය පොලී ගෙවීම්/අපනයන (අ)		1.9	2.0	2.8	3.5

(අ) භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
(ආ) රජයේ ආදායම ආර්ථික වර්ගීකරණයට ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන අනුව දෙපාර්තමේන්තුව
(ඇ) ණය ආපසු ගෙවීම් ඇතුළත්ව රජයේ වියදම්

2009 දී ණය සේවා දර්ශක පසුබෑමකට ලක්වී ඇත. රාජ්‍ය ආදායම ඉතා අඩු වේගයකින් වර්ධනය වීම සහ දේශීය වෙළෙඳපොළේ පැවති ඉහළ පොලී අනුපාත හමුවේ අනපේක්ෂිත පරිදි ණය සේවාකරණ ගෙවීම් ඉහළයාම හේතුවෙන් රජයේ ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සමස්ත ණය සේවාකරණ ගෙවීම් 2008 වසරේ දී වාර්තා කළ සියයට 90.5 සිට 2009 දී සියයට 117.5 දක්වා ඉහළ ගියේය. ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්, පසුගිය වසර තුන තිස්සේ අඛණ්ඩව පැවති අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවය වෙනස් කරමින්, 2008 දී පැවති, ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 13.4 සිට 2009 දී ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 17.1 ක් දක්වා වැඩි විය. මුළු පොලී ගෙවීම් ද පසුගිය වසරේ දී වාර්තා වූ ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 4.8 සිට ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 6.4 දක්වා වැඩි විය. තවද, විදේශීය ණය ප්‍රමාණයේ වැඩිවීම සහ භාණ්ඩ හා සේවා අපනයනයේ පහළ යාම යන කරුණු දෙකම හේතුවෙන් භාණ්ඩ හා සේවා අපනයනයේ අනුපාතයක් වශයෙන් මුළු විදේශීය ණය ප්‍රමාණය 2008 දී වූ සියයට 132.2 සිට 2009 දී සියයට 170.7 දක්වා ඉහළ ගියේය.